

MERIJÄRVEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2018

Kunnanhallitus 26.3.2019
Kunnanvaltuusto 19.6.2019

MERIJÄRVEN KUNTA

TILINPÄÄTÖS VUOSI 2018

Sisältö

1.	Toimintakertomus	5
1.1	Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1	Kunnanjohtajan katsaus	5
1.1.2	Kunnanhallinto	7
1.1.3	Kunnan toiminnan ja talouden kehitys	8
1.1.4	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	11
1.1.5	Kunnan henkilöstö	11
1.1.6	Kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen	11
1.1.7	Tilikauden tuloksen muodostuminen	13
1.1.7.1	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	14
1.1.7.2	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	15
1.1.7.3	Tase ja sen tunnusluvut	16
1.1.7.4	Kunnan kokonaistulot ja -menot	18
1.1.8	Kuntakonsernin toiminta ja talous	19
1.1.8.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	19
1.1.8.2	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	20
1.1.8.3	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	21
1.1.8.4	Konsernitase ja sen tunnusluvut	22
1.1.9	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamista koskevat toimenpiteet	23
2.	Talousarvion ja toiminnan toteutuminen	24
2.1	Käyttötalouden toteutuminen	24
2.1.1	Hallinto- ja elinkeinopalvelut	24
2.1.2	Perusturvapalvelut	28
2.1.3	Sivistystoimi	32
2.1.4	Tekninen toimi	42
2.2	Tuloslaskelman toteutuminen	47
2.3	Investointiosan toteutuminen	48
2.4	Rahoitusosan toteutuminen	50
2.5	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	51
3.	Tilinpäätöslaskelmat	53
3.1	Tuloslaskelma	53
3.2	Rahoituslaskelma	54
3.3	Tase	55
3.4	Konsernilaskelmat	57
4.	Tilinpäätöksen liitetiedot	61
4.1	Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät	61
4.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	61
4.3	Tuloslaskelman liitetiedot	63
4.4	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	65
4.5	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	67

4.6	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	67
4.7	Henkilöstöä ja tilintarkastusta koskevat liitetiedot	68
5.	Eriytetyt tilinpäätökset	70
5.1	Kirjanpidollisesti eriytetyn taseyksikön tilinpäätöslaskelmat	70
5.1.1	Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma	70
5.1.2	Vesi- ja viemärlaitoksen rahoituslaskelma	71
5.1.3	Vesi- ja viemärlaitoksen tase	72
5.1.4	Vesi- ja viemärlaitoksen toimintakertomus	73
5.2	Polttoaineen myynnin tuloslaskelma	73
5.3	Kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytettyjen taseyksiköiden vaikutus kunnantalouteen	74
6.	Luettelo kirjanpitokirjoista, säilytysajat ja tosittelajit	75
7.	Vuoden 2018 tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät	76

1. TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Yleinen taloudellinen kehitys

Maan talous kasvoi vuonna 2018 edelleen joskin kasvu hidastui hieman edellisvuodesta. BKT kasvoi n. 2,5 % ja valtiovarainministeriön ennusteen mukaan kasvu hidastuu vuoden 2019 aikana n. 1,5 prosenttiin. Maailmankaupan kasvu hidastuu kaupan esteiden lisääntyessä, mikä hidastaa viennin kasvua ja näkyy myös investointien odotuksissa. (VM).

Työllisyyden kasvu oli vuoden 2018 aikana nopeaa. Työllisten määrä nousi, samoin avointen työpaikkojen määrä kasvoi edelleen. Työvoiman kysyntä on edelleen parantunut. Työttömyys laski vuoden aikana ja työttömyysaste oli vuoden 2018 lopussa n. 7,5 %. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan työllisyyden kasvun jatkumiselle vuosina 2019 ja 2020 on varsin hyvät edellytykset. (VM).

Kuluttajahintojen kasvu kiihtyi selkeästi edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2017 keskimääräinen kuluttajahintojen muutos oli 1,2 %. Kuluttajahintoja ovat nostaneet erityisesti muutokset energian hinnoissa, varsinkin öljyn mutta myös sähkön hinta on noussut. Inflaation ennustetaan hieman hidastuvan vuoden 2019 aikana. (VM).

Kuntatalous kokonaisuudessaan heikkeni selvästi edellisestä vuodesta. Kuntien saamat valtionosuudet pienenevät edellisestä vuodesta, mikä näkyi varsinkin pienempien kuntien taloudessa. Kuntien verotulot 2018 laskivat koko maan tasolla yhteensä 0,5 prosenttia eli 113 miljoonaa euroa. Etenkin loppuvuoden osalta kunnallisveron suuri oikaisuera heikensi monen kunnan taloudellista tilannetta.

Merijärven kunta vuonna 2018

Naapurikuntien kanssa jatkettiin edelleen tiivistä yhteistyötä edellisvuosien tapaan. Merkittävimpänä yhteistyökumppanina oli Kalajoen kaupunki. Ylivieskan seutukunnan kunnat (Alavieska, Kalajoki, Merijärvi, Oulainen, Sievi ja Ylivieska) tekivät päätöksen lakkauttaa seutukuntayhdistys vuoden 2020 loppuun mennessä. Merijärvi irtisanoutui Raahen seudun koulutuskuntayhtymästä, joka tuottaa toisen asteen koulutusta Raahen seutukunnan alueella. Yhteistyötä alueella jatketaan kuitenkin lähtökohdista monella eri tasolla.

Maakunta- ja sotehankkeiden valmistelua jatkettiin edelleen niin valtakunnan kuin Pohjois-Pohjanmaan maakunnan toimijoiden toimesta. Toteutuessaan hankkeet vaikuttavat merkittävästi koko kuntakenttään sekä valtion aluehallintoon. Tarkoituksena on siirtää kunnilta maakunnille vastuu sosiaali- ja terveystoimen, pelastushallinnon ja maaseutuhallinnon (ml. lomitukset) palveluista vuoden 2020 alussa. Hankkeiden viivästyminen aiheuttaa kuitenkin lisääntyvää epävarmuutta niiden toteutumisesta suunnitellussa muodossaan.

Kunnan investoinnit painoutuivat lähinnä uudiskohteisiin. Vuoden 2018 saatettiin loppuun edellisenä vuonna aloitettu uuden rivitalon rakentaminen. Jätevedenpuhdistusta varten rakennettiin uudisrakennus sakeuttamoinen ja jätelietteen kuivaamoinen. Lisäksi tehtiin pienempiä, lähinnä korjausluonteisia investointeja. Sievin kunnan kanssa yhteistyössä toteutettu valokuituhanke saatiin lähes valmiiksi vuoden 2018 aikana. Valokuituverkon piiriin kuuluu noin 250 Merijärvistä taloutta.

Kunnan talous oli vuonna 2018 alijäämäinen, tilinpäätöksessä tulos oli miinuksella 343.738 euroa. Talouden heikentyneeseen tilaan vaikutti etenkin valtionosuuksien pieneneminen 117.000 euroa edellisestä vuodesta sekä toimintakatteen heikkeneminen 154.000 eurolla. Huolestuttavaa on myös tuloverokertymän pieneneminen 141.000 eli 6,3 % edellisestä vuodesta.

Kunnan toimintatuotot ilman polttoaineen myyntiä kasvoivat edellisestä vuodesta 1,8 % eli 17.258 € (TP 2017: vähennystä 4,5 %). Toimintakulut ilman polttoaineen hankintaa kasvoivat edellisestä vuodesta 1,9 % eli 148.751 € (TP 2017: 1,9 %). Kunnan sijoitusten markkina-arvo oli vuoden lopussa 2,420 milj. euroa (2017: 2,882 milj. euroa). Sijoituksista käytettiin 340.000 € uuden rivitalon rakentamiseen. Sijoitusten myyntikate oli 68.158 €. Sijoitusstrategia noudatti kunnanvaltuuston hyväksymää varovaista sijoituspolitiikkaa. Talousarviolainojen määrä kasvoi edellisestä vuodesta merkittävästi. Jätevedenpuhdistamon rakentamista varten otettiin 700.000 euron laina, samalla vanhaa lainaa lyhennettiin n. 270.000 eurolla.

Kehitysnäkymät vuodelle 2019

Vuodelle 2019 aloitetaan kunnan lähiajan suurin rakennushanke, uusi eskari-päiväkoti. Kokonaisuudessaan n. 1,8 milj. euron hanke toteutetaan leasing-rahoituksella ja se parantaa merkittävästi varhaiskasvatuksen ja esikoulun palveluita kunnassa. Kuluvana vuonna aloitetaan myös uuden vanhusten palvelutalon suunnittelu ja muutetaan kirjaston vesikaton uusiminen. Isot rakennushankkeet aiheuttavat suuria paineita kunnan talouteen, jonka seurannan merkitys kasvaa.

Merkittäviä paineita kunnan talouteen tuovat myös valtionosuuksien supistuminen sekä tuloverokertymän alaspäin osoittava suunta. Käyttötalouden puolella menojen kasvuun on paineita koko ajan. Mahdollinen maakuntauudistus tulee toteutuessaan tuomaan omat haasteensa kunnan tilanteeseen, valtionosuudet pienenevät, tuloveroprosentteja leikataan.

Kunnallishallintoon kohdistuvia uudistuksia seurataan edelleen hyvin tarkasti. Sosiaali- ja terveystoimen rakenneuudistuksen ja maakuntauudistuksen kaatuminen ei poista muutostarpeita kuntakentältä. Kevään eduskuntavaalien ja uuden hallituksen asettamisen jälkeen sote-uudistuksia tullaan varmasti suunnittelemaan edelleen. Kuntaa pyritään kehittämään ja kuntalaisten palveluihin ja asumisviihtyisyyteen panostamaan taloudellisten voimavarojen puitteissa. Yhteistyötä Kalajoen kaupungin ja muiden naapurikuntien kanssa jatketaan.

Huolimatta alijäämäisestä tuloksesta, vuosi 2018 oli pääosin onnistunut. Kunnan varsinainen toiminta sujui ennakoidun mukaisesti. Esitän kunnan henkilökunnalle ja luottamushenkilöille parhaimmat kiitokset kuluneesta vuodesta ja toivon yhteistyön jatkuvan yhtä hyvänä vuonna 2019.

Kari Jokela

1.1.2 Kunnan hallinto

Kunnanvaltuusto

Kuntalaisten valitsema valtuusto käyttää ylintä päätösvaltaa. Nykyinen valtuusto aloitti tehtävässään edellisistä kausista poiketen 1.6.2017. Valtuustossa on 15 jäsentä. Kuntalain mukaan valtuuston koko alle 5000 asukkaan kunnassa on vähintään 13 valtuutettua. Kunta voi itse kuitenkin päättää valtuutettujen lukumäärästä. Vuonna 2018 valtuusto kokoontui 5 kertaa ja käsitteli 40 asiaa.

Valtuuston jäsenet:

Juhani Alaranta (kesk)	pj.
Tanska Samuli (kesk)	I varapj.
Rautio Eila (ps)	II varapj.
Aunio Tanja (ps)	
Hiitola Tuija (kesk)	
Kestilä Paula (kesk)	
Lahti Kari (kesk)	
Laitala Kai-Pekka (kesk)	
Leppikorpi Jenna (kesk)	
Majava Kaarina (kesk)	
Nivala Esko (kesk)	
Salmu Arvo (kesk)	
Saukko Kaisa (kesk)	
Saukko Matti (kesk)	
Saukko Päivi (kesk)	

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on johtaa kunnan hallintoa, vastata kunnan toiminnoista, organisaatiosta ja taloudesta. Kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii päätösten täytäntöön panosta yhdessä lautakuntien kanssa. Kunnanhallitus kokoontui kertomusvuonna 10 kertaa ja käsitteli 95 asiaa. Kunnanhallituksen kokouksissa esittelijänä toimii kunnanjohtaja.

Kunnanhallitus on asettanut henkilöjaoston käsittelemään henkilöstöasioita.

Kunnanhallituksen jäsenet:

Nivala Esko (kesk)	pj.
Saukko Päivi (kesk)	I varapj.
Lahti Kari (kesk)	II varapj.
Aunio Tanja (ps)	
Jukkola Paula (kesk)	
Majava Kaarina (kesk)	
Saukko Matti (kesk)	

Lautakunnat

Kunnan hallinto-organisaatio jakaantuu kolmeen toimialueeseen, joiden alaisuuteen kuuluu 4 lautakuntaa. Tarkastuslautakunta kuuluu suoraan kunnanvaltuuston alaisuuteen.

-Tarkastuslautakunta

-Hallinto- ja elinkeinotoimi, osastopäällikkö kunnanjohtaja Kari Jokela
*Keskusvaalilautakunta

-Sivistystoimi, osastopäällikkö rehtori-sivistystoimenjohtaja Jari Ylikulju
*Sivistyslautakunta
*Vapaa-aikalautakunta

-Tekninen toimi, osastopäällikkö tekninen johtaja Esa Linnala
*Tekninen lautakunta

Lautakuntien kokoonpano vaihtelee kolmen ja seitsemän henkilön välillä. Henkilövalinnoissa on otettu huomioon eri talouskylät ja eri puolueet sekä sitoutumattomien edustus.

1.1.3 Kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Kunnan toiminta tapahtui kertomusvuoden aikana valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti. Talousarvion on valtuustoon nähden sitova tulosaluetasolla. Vuoden aikana kunnanvaltuusto hyväksyi talousarvion lisämäärärahoja seuraavasti:

Käyttötalouteen:

- lisämääräraha 3.500 € Jokihelmen opiston toimintaan Kvalt. 19.12.2018 § 39

Investointeihin:

- määrärahamuutos eskari-päiväkodin rakentamiseen Kvalt. 20.6.2018 § 18

Määrärahasiirrot investoinneissa:

- ei määrärahasiirtoja

Vuoden 2018 toimintatulot olivat 1.568.473 € Toimintatulot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 149.788 € eli 10,6 %. Toimintakulut kasvoivat vuodesta 2017 yhteensä 303.219 € eli 3,8 %. Toimintamenot olivat yhteensä 8.315.856 €

Kunnan talouden tila heikkeni selvästi edellisistä vuosista. Vuosikate oli kertomusvuonna 59.314 € kun se edellisenä vuonna oli 362.426 € Vuosikate ei kattanut kokonaan poistoja, joten alijäämäksi muodostui 343.738 € Edellisenä vuonna oli ylijäämäinen 8.945 €

Pitkäaikaisten lainojen määrä oli 2.380.527 € (2017: 1.993.929 €) ja lyhytaikaisten 1.000.000 € (2017: 1.000.000 €).

Vuodelle 2018 kunnanvaltuusto hyväksyi tuloveroprosentiksi 21,5 % (2017: 21,5 %). Verotulot kokonaisuudessaan pienenevät vuoteen 2017 verrattuna 27.871 € eli 1,07 %. Kunnallisveron tuotto pienenee edellisestä vuodesta 141.900 € eli 6,2 %; yhteisöveron tuotto pienenee 15.047 € eli 11,0 % ja kiinteistöveron tuotto kasvoi 129.075 € eli 63,7 %. Valtionosuudet pienenevät vuoteen 2017 verrattuna 106.374 € eli 2,4 %.

Verotulojen kehitys 2010 – 2018

1 000 €	Kunnallisvero	Yhteisövero	Kiinteistövero	Yhteensä
2010	2.122	108	111	2.342
2011	2.257	117	112	2.487
2012	2.225	67	113	2.405
2013	2.420	74	120	2.614
2014	2.400	84	187	2.671
2015	2.489	104	189	2.782
2016	2.178	107	197	2.178
2017	2.267	136	202	2.606
2018	2.125	121	331	2.578

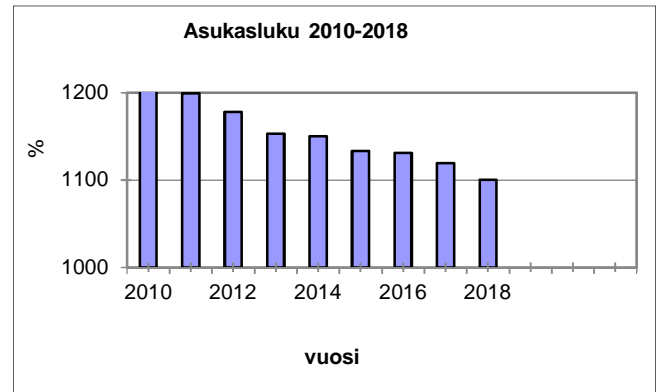
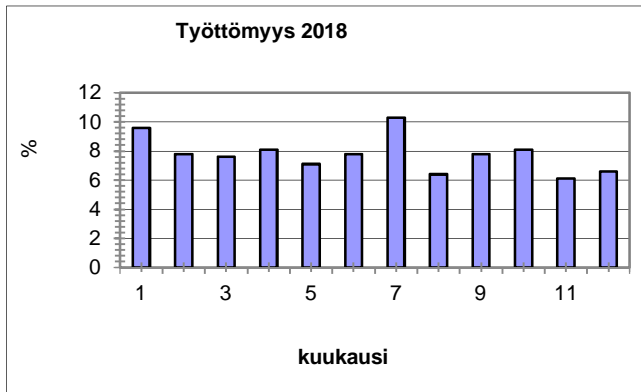
Valtionosuuksien kehitys 2010-2018

1 000 €	Yhteensä
2010	3.996
2011	3.955
2012	4.050
2013	4.179
2014	4.233
2015	3.917
2016	4.039
2017	4.303
2018	4.196

Kertomusvuonna Merijärven kunnan sosiaali- ja terveystoimen palvelut tuotti Kalajoen kaupunki isäntäkuntana. Yhteistoiminta alkoi 1.1.2009. Kalajoen kaupunki tuotti edelleen myös maaseutu- ja lomituspalvelut sekä ympäristöterveydenhuollon palvelut yhteistoiminta-alueelle, johon Merijärven kunta kuuluu. Muut alueen kunnat ovat Alavieska, Pyhäjoki, Raahe ja Siikajoki. Merijärven kunta osti myös elinkeinopalvelut sekä teknisen toimen mittauspalvelut sekä palkkahallinnon Kalajoen kaupungilta. Ympäristösihteerin palvelut ostettiin Ylivieskan kaupungilta. Kunta irtisanoutui Raahen seudun koulutuskuntayhtymästä, jonka jäseniä ovat Merijärven lisäksi Pyhäjoki, Raahe ja Siikajoki. Lopullinen irtisanoutuminen yhtymästä tapahtuu vuoden 2019 lopulla.

Kunta myi edelleen polttoainetta omistamallaan huoltoasemalla. Kunta ostaa, hinnoittelee ja myy polttoaineen. Huoltoaseman tiloissa toimiva 4H-yhdistys huolehtii seteliautomaatin tyhjennyksen ja korttiosuutitilykset eteenpäin.

Merijärven kunnan asukasluku oli kertomusvuonna hieman alhaisempi edellisvuoteen verrattuna. Asukasluku oli vuoden 2018 lopussa 1100 henkilöä, kun se vuoden 2017 lopussa oli 1119 henkilöä. Työttömyyden kuukausittainen keskiarvo oli vuonna 2018 7,7 %, kun se vuonna 2017 oli 10,5 %. Joulukuun lopussa työttömyysaste oli 6,6 % (31.12.2017: 10,8 %).

1.1.4 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätös vuosi 2018 oli Merijärven kunnalle alijäämäinen vuosi. Heikon tuloksen taustalla oli sekä käyttötalousmenojen kasvu että tulojen heikkeneminen. Menopuolella etenkin palkkamenojen voimakas kasvu yhdessä yleisen kustannusten nousun kanssa heikensivät tulosta. Palkkamenojen voimakas kasvu oli pääosin seurausta työehtosopimusten mukaisista palkankorotuksista. Tulopuolella sekä valtionosuuksien että kunnallisverotuottojen pieneneminen heikensivät tulosta merkittävästi.

Valtionosuudet muodostivat tilinpäätös vuonna Merijärven kunnan kokonaistuloista noin puolet. Kunnan saamat valtionosuudet pienenevät 2017-2018 hieman yli 100.000 € Suunta näyttää jatkuvan samana edelleen 2019, jolloin ennakkotietojen mukaan valtionosuudet heikkenevät n. 40.000 €

Verotulojen osuus Merijärven kunnan tuloista on keskimääräistä pienempi johtuen lähinnä asukkaiden alhaisesta tulotasosta. Tuloverokertymä oli suurimmillaan vuonna 2015, jonka jälkeen summa on kolmessa vuodessa pienentynyt 360.000 eurolla. Tuloveroprosenttia nostettiin vuodelle 2019. Nähtäväksi jää, pystytäänkö vajetta paikkaamaan korotuksen avulla. Kiinteistöverolla ja yhteisöverolla ei ole niin suurta merkitystä kunnan tulonmuodostuksessa, että ne pystyisivät paikkaamaan tuloveron voimakkaan pienenemisen. Kiinteistöverotuoton voimakas kasvu (130.000 €) johtuu kunnan alueella olevien tuulivoimaloiden siirtymisestä voimalaitosveron piiriin aikaisemman yleisen kiinteistöveron sijasta.

Suunnitteilla olevat sote- ja maakuntauudistukset eivät tule toteutumaan aikaisemmin esitetyllä tavalla. Mahdolliset uudistukset ovat jäämässä tulevien eduskuntavaalien jälkeiseen aikaan. Niiden siirtyminen on aiheuttanut kunnissa, myös Merijärvellä, epätietoisuutta etenkin sotepalveluiden tulevasta tuottajasta ja toimipaikoista. Etenkin erikoissairaanhoidon osalta toiminnan siirtyminen aikaisempaa suuremman toimijan hoidettavaksi olisi toivottavaa ja poistaisi suurten vuosittaisten vaihteluiden tuoman taloudellisen riskin.

Kunnan tekemät investoinnit ovat olleet viime vuosina maltillisia. Jatkossa investoinnit tulevat painottumaan uudisrakentamiseen, joka on kunnan kokoon ja resursseihin suhteutettuna erittäin merkittävää. Keväällä 2019 aloitetaan uuden eskari-päiväkodin rakentaminen koulukeskuksen alueelle. Hanke on päätetty toteuttaa leasingrahoituksella. Kunnanvaltuusto päätti aloittaa myös uuden vanhusten palvelukeskuksen suunnittelun. Yhteensä näiden hankkeiden kustannukset ovat lähes viisi miljoonaa euroa.

Talouden osalta Merijärven kunnan tilanne tulee jatkumaan kireänä tulevina vuosina. Käyttötalousmenot kasvavat väijäämättä vuosittain ja mikäli yleinen taloudellinen tilanne paranee, korkomenot tulevat kasvamaan. Kunnan lainasalkku on vielä kohtuullinen, mutta lainaa joudutaan ottamaan vuosittain lisää etenkin investointeihin. Kunnalla on sijoituksia n. 2,3 milj. euron arvosta.

Sijoitussalkku ja siitä saatavat tuotot antavat kunnalle hyvän taloudellisen puskurin, jota ei ole syytä jatkossakaan merkittävästi purkaa. Suunnitellut investoinnit yhdessä alenevien tulovero- ja valtionosuuskertymien kanssa muodostavat kunnan taloudelle merkittävän riskin.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Merijärven kunnan henkilöstö 31.12.

	2018	2017
Vakinainen henkilöstö	39,84	37,84
Muu henkilöstö	7,67	8,53
Henkilöstö yhteensä	47,51	46,37

Tehtäväkohtainen henkilöstömääräselvitys liitetiedoissa (s.69)

Palkkamenot

	2018	2017
Palkat ja palkkiot	1.645.487	1.535.353

1.1.6 Kunnan sisäisen valvonnan järjestäminen

Merijärven kunnan sisäinen valvonta on järjestetty kunnanvaltuuston 26.2.2014 § 4 hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeiden mukaisesti. Ohje täyttää Kuntalain (410/2015) säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat kunnan osalta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Käytännön toteuttamisvastuu on tilivelvöllisillä toimielimillä ja niiden jäsenillä sekä vastualueiden päälliköillä.

Valtuusto on 23.5.2017 § 13 hyväksynyt hallintosäännön, jossa on määritelty mm. toimielinten ratkaisovalta ja vastuut sekä johtavien viranhaltijoiden vastuut, sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät tehtävät ja vastuun jako Kuntalain määräysten mukaisesti. Tarkempi ohjeistus löytyy sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeista.

Sisäisellä valvonnalla pyritään toiminnan taloudellisuuteen ja tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja toteamiseen, kirjanpidon ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen, erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen. Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle ja kuntakonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan tuloksellisesti. Riskienhallinta on myös sisäistä valvontaa.

Sisäinen valvonta jakaantuu sisäiseen tarkkailuun, sisäiseen tarkastukseen ja luottamushenkilöiden suorittamaan seurantaan.

Sisäinen tarkkailu on jatkuvaa toimintaan liittyvien työvaiheiden tai erillisten toimenpiteiden ja varojen käytön valvontaa, jota eivät suorita erityiset valvontaelimet vaan koko kuntaorganisaatio. Vastuu sisäisen tarkkailun osalta on ennen kaikkea toimivalla henkilöstöllä kaikilla organisaation tasoilla.

Sisäinen tarkastus on aktiivista, systemaattista ja julkista toimintaa. Sisäinen tarkastus tehdään toimivan johdon johdolla ja alaisuudessa, kohde tietää olevansa tarkastuksen alaisena.

Seuranta on ennen muuta luottamushenkilöille kuuluva osa sisäistä valvontaa. Seurannan keskeisiä tehtäviä ovat raportointivelvoitteiden asettaminen, raportoinnin toteutuksen valvonta ja tehtyjen päätösten ja raporteissa kuvattujen tulosten vertailu.

Sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti hallintokunnat raportoivat talousarvion toteutumisesta puolivuotiskatsauksessa, jonka käsittelevät lautakunnat, kunnanhallitus ja kunnanvaltuusto. Kunnanhallitukselle raportoidaan talouskatsauksen muodossa neljännesvuosittain. Tilivelvollisten velvollisuutena on huolehtia seurantaraporttien laatimisesta ja tehdä tarvittaessa esitykset toimintojen tai talousarvion muutoksista. Tarpeen mukaan taloudesta tuotetaan raportteja seurannan tarpeisiin.

Valtuustolle osoitetun puolivuotiskatsauksen on tässä muodossa todettu olevan riittämätön talouden tarkan seurannan välineeksi. Hallintokunnat ja lautakunnat alkuvuoden toteumasta valtuustolle siten, että raportti on valtuuston käsittelyssä jo kesäkuussa. Näin luottamushenkilöillä on käytössään ajantasaisempaa tietoa kunnan taloudesta ja toiminnan toteutumisesta. Raportoinnin sisältöä on tarkennettu siten, että valtuusto saa aikaisempaa tarkempaa tietoa taloudesta.

Merkittävimmät riskit kunnan toimintaan aiheuttavat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin riskeihin voi kuulua sekä sisäisiä että ulkoisia riskejä. Kunnassa ei ole tehty erillistä riskienkartoitusta vaan riskien arviointia toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Riskienhallinta toteutuu päivittäisen toiminnan yhteydessä.

Strategiset riskit liittyvät pääosin kunnan toimintaympäristöön, väestöön ja sen muutoksiin, työpaikkoihin, lainsäädäntöön, palveluiden järjestämiseen. Väestön väheneminen on suurin uhka kunnan palveluille. Työikäisen väestön poismuutto vaikuttaa suoraan kunnan verotuloihin, samoin työttömyys. Vaikka Merijärvellä syntyvyys on vielä suhteellisen korkealla tasolla ja vuosittaiset ikäluokat ovat kunnan kokoon nähden suuria, kunnasta poismuutto kääntää kunnan asukasluvun laskuun. Lähtijät ovat myös usein työikäisiä tai nuoria. Asukasluvun kääntäminen kasvuun ja työikäisten perheiden saaminen kuntaan ovatkin lähivuosien merkittävimpiä haasteita. Toinen merkittävä riski ovat valtion toimenpiteet. Viime vuosien aikana maan hallitus on aloittanut useita kuntiin ja niiden palveluntuotantoon kohdistuvia uudistuksia. Toteutuessaan monet uudistuksista siirtävät merkittäviä kuntalaisten palveluja pois kunnan omasta päätösvallasta ja mahdollisesti kauemmas kuntalaisten ulottuvilta sekä kaventavat kunnan tuloja kuten sote- ja maakuntaudistuksen yhteydessä on suunniteltu.

Talouden riskeistä merkittävimpiä ovat muutokset kunnan tuloissa. Valtionosuuksiin ja verotuloihin kohdistuvat muutokset aiheuttavat vaikeuksia kunnan toiminnalle. Valtionosuudet muodostavat Merijärven kunnan tuloista lähes puolet, joten sen merkitys kunnan toimintaan on erittäin suuri. Tuloverokertymän pieneminen on toinen talouteen merkittävästi vaikuttava tekijä. Korkojen nousu on myös merkittävä taloudellinen riski. Merijärven kunnalla oli 31.12.2018 pitkäaikaista lainaa 2 253 251 €, josta hieman alle puolet oli sidottu lyhyisiin korkoihin. Korkotaso on pysynyt alhaisena jo pitkään. Korkojen nousu aiheuttaisi kunnalle taloudellisia ongelmia, tosin merkittävää nousua ei ole lähiaikoina näkyvissä. Lainasalkkua on pystytty useiden vuosien ajan pienentämään, mikä pienentää korkoriskiä. Kuluvana vuonna aloitettavat mittavat rakennushankkeet lisäävät kuitenkin merkittävästi lainarahan tarvetta. Takaukset ja vakuudet muodostavat myös riskin. Merijärven kunnan linjana on ollut, että kunta ei yleensä myönnä takauksia.

Toiminnallisista riskeistä toiminta- ja työketjujen sujuvuus on pienen organisaation kannalta ongelmallinen. Organisaation ohuus ja siinä toimiva henkilöstön pieni määrä voi johtaa tilanteisiin, joissa väärinkäytösten mahdollisuus on olemassa. Varahenkilöjärjestelmä on vaikea rakentaa, koska erityistä osaamista vaativiin tehtäviin (esim. kirjanpito) ei omasta organisaatiosta löydy tarpeeksi osaajia. Taloushallinnon tehtävissä on riskiä pyritty pienentämään tehtäviä hajauttamalla ja luomalla varajärjestelmää olevassa olevien resurssien puitteissa. Kunnassa auki olleisiin virkoihin ja toimiin on hakeutunut ammattitaitoista henkilökuntaa. Toiminnallisia riskejä voi liittyä myös mm. tietojärjestelmiin, johtamiseen ja päätöksentekoon sekä infran toimivuuteen. Näihin on kiinnitetty huomiota eikä merkittäviä riskejä ole tiedossa.

Vahinkoriskit kohdistuvat työntekijöihin, kuntalaisiin sekä kunnan omaisuuteen. Vahinkoriskiä pyritään pienentämään vakuutuksilla sekä koulutuksella. Kaikki kunnan työntekijät ja omaisuus on vakuutettu ja vakuutukset pidetään ajan tasalla. Vakuutukset kilpailutettiin vuonna 2014. Kilpailutuksella saavutettiin huomattavia säästöjä samalla kun vakuutusturvaa laajennettiin ja tarkistettiin.

Merijärven kunnan hallinto on tilinpäätösvuonna toiminut kuntalain, kunnan johto- ja muiden sääntöjen sekä sisäisen valvonnan ohjeiden mukaisesti. Sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestettyä ja toimivaa. Toiminnassa mahdollisesti ilmenevät puutteet pyritään korjaamaan heti niiden ilmettyä.

1.1.7 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Näiden laskelmien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan miten investoinnit, sijoitukset ja lainalyhennykset tulorahoituksen lisäksi muutoin on rahoitettu.

Toimintakate tuloslaskelmassa näyttää paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verorahoituksella eli valtionosuuksilla ja verotuloilla. Vuoden 2018 toimintakate oli -6.747.383,16 €(edellinen vuosi - 6.593.951,76 €).

Vuosikatteen tulisi kattaa poistot eli kunnan pitkävaikutteiset menot. Rahoituslaskelmassa vuosikate tarkoittaa kuinka paljon investointeihin ja lainojen lyhennyksiin on käytettävissä tulorahoitusta. Tilinpäätösvuonna vuosikate oli 59.314,89 €(edellinen vuosi 362.426,24 €).

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Vuoden 2018 tilikauden tulos oli alijäämäinen 343.738,00 € (edellinen vuosi ylijäämäinen 8.945,31 €).

1.1.7.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut (1.000 €)

	2018	2017
Toimintatuotot yhteensä	1.568	1.418
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut yhteensä	<u>-8.315</u>	<u>-8.012</u>
TOIMINTAKATE	-6.747	-6.593
Verotulot	2.578	2.606
Valtionosuudet	4.196	4.303
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	161	69
Korkokulut	-20	-21
Muut rahoituskulut	<u>-109</u>	<u>-2</u>
VUOSIKATE	59	362
Poistot/arvon alentumiset	<u>-403</u>	<u>-353</u>
TILIKAUDEN TULOS	<u>-343</u>	<u>8</u>
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>-343</u>	<u>8</u>
Tuloslaskelman tunnusluvut	2018	2017
Toimintatuotot/Toimintakulut %	18,8	17,7
Vuosikate/Poistot %	14,7	102,5
Vuosikate €/asukas	53	323
Asukasluku 31.12.	1100	1119

Toimintatuotot/Toimintakulut, %-tunnusluku osoittaa, paljonko kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla eli mikä on maksurahoituksen osuus.

Vuosikate/Poistot, %-tunnusluku, jos se 100 %, oletetaan, että kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

1.1.7.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut (1.000 €)

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	59	362
Tulorahoituksen korjaukset	0	-1
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1.191	-345
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3	23
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	0	11
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1.128	50
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
-Antolainasaamisten lisäykset	-24	
-Antolainasaamisten vähennykset	1	1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	700	300
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-313	-686
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	600
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	<u>-120</u>	<u>144</u>
Rahoituksen rahavirta	242	359
Rahavarojen muutos	-885	410
Rahavarat 31.12.	2.599	3.484
Rahavarat 1.1.	3.484	3.074
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2018	2017
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-576	770
Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.		
Investointien tulorahoitus %	5	112
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.		
Lainanhoitokate	0,2	0,5
Tunnusluku kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Mikäli tunnusluku on 1 tai suurempi, tulorahoitus riittää lainojen hoitoon.		
Kassan riittävyys pv	95	140
Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.		
Asukasluku 31.12.	1100	1119

1.1.7.3 Tase ja sen tunnusluvut

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseella ja sen tunnusluvuilla. Taseessa ilmenee muutokset sijoituksissa, pääoman lisäyksissä ja palautuksissa. Taseen tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

VASTAAVAA (1000 €)	2018	2017
A. PYSYVÄT VASTAAVAT	8.715	7.908
I Aineettomat hyödykkeet	14	3
2. Tietokoneohjelmistot	-	-
3. Muut pitkävaikutteiset menot	14	3
II Aineelliset hyödykkeet	6.810	6.037
1. Maa- ja vesialueet	584	554
2. Rakennukset	5.604	4.628
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	466	555
4. Koneet ja kalusto	115	131
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	39	167
III Sijoitukset	1.890	1.867
1. Osakkeet ja osuudet	1.793	1.793
3. Muut lainasaamiset	96	73
C. VAIHTUVAT VASTAAVAT	2.822	3.695
I Vaihto-omaisuus	18	16
1. Aineet ja tarvikkeet	18	16
II Saamiset	204	193
Pitkäaikaiset saamiset	2	
Lyhytaikaiset saamiset	201	193
1. Myyntisaamiset	166	129
3. Muut saamiset	20	51
4. Siirtosaamiset	14	12
III Rahoitusarvopaperit	2.160	2.674
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2.160	2.674
IV Rahat ja pankkisaamiset	438	809
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11.538	11.603

VASTATTAVAA (1000 €)	2018	2017
A. OMA PÄÄOMA	6.768	7.112
I Peruspääoma	4.196	4.196
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2.915	2.906
VI Tilikauden yli-/alijäämä	-343	8
E VIERAS PÄÄOMA	4.770	4.491
I Pitkäaikainen	2.253	1.822
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2.110	1.680
3. Lainat julkisyhteisöiltä		
7. Muut velat	142	141
II Lyhytaikainen	2.516	2.669
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1.270	1.313
3. Lainat julkisyhteisöiltä		
4. Lainat muilta luotonantajilta		
5. Saadut ennakot		
6. Ostovelat	867	1 063
7. Muut velat	39	38
8. Siirtovelat	338	253
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11.538	11.603
Taseen tunnusluvut:	2018	2017
Omavaraisuusaste %	58	61
Omavaraisuus aste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää keskimäärin 70 %:n omavaraisuutta.		
Suhteellinen velkaantuneisuus %	57	54
Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.		
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	2.572	2.916
= Edell. tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä).		
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	2.338	2.605
Lainakanta 31.12., 1000 €	3.381	2.994
Lainakanta 31.12., €/asukas	3.073	2.676
Lainasaamiset, 1000 €	96	73
Asukasmäärä 31.12.	1100	1119

1.1.7.4 Kunnan kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja kokonaismenojen laskelmassa ovat kunnan ulkoiset tulot ja menot sekä rahoitustapahtumat. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

TULOT	2018	%-osuus
Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	1.568.473	17,0
Verotulot	2.578.363	28,0
Valtionosuudet	4.196.742	45,6
Korkotuotot	653	0,0
Muut rahoitustuotot	161.049	1,8
Satunnaiset tuotot		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutusvoitot		
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	3.841	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot		
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennys	1.500	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	700.000	7,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		
Oman pääoman lisäykset		
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	9.210.621	100,0
MENOT	2018	%-osuus
Varsinainen toiminta		
Toimintakulut	8.315.856	83,6
- Valmistus omaan käyttöön		
Korkokulut	20.267	0,2
Muut rahoituskulut	109.843	1,1
Satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjauserät		
- Pakollisten varausten lis. (+), vähennys (-)		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot		
Investoinnit		
Investointimenot	1.191.281	12,0
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäys	24.712	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	313.402	3,1
Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoma vähennys		
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	9.975.361	100,0

1.1.8 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.1.8.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	2	
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt	1	6
Yhteensä	7	6

Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöstiedot on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

1.1.8.2 KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1.000 €	1.000 €
Toimintatuotot	4.465	4.221
Toimintakulut	-11.361	-11.034
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	12	1
Toimintakate	-6.884	-6.812
Verotulot	2.578	2.606
Valtionosuudet	4.493	4.549
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustuotot	167	71
Korkokulut	-23	-24
Muut rahoituskulut	-112	-3
Vuosikate	221	387
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-576	-510
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset	-3	
Satunnaiset erät	77	
Tilikauden tulos	-282	-124
Tilinpäätössiirrot	-1	0
Tilikauden verot	0	-5
Laskennalliset verot	-1	-1
Vähemmistöosuudet	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-284	-130

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Vuosikate/Poistot, %

Vuosikate, euroa/asukas

Asukasmäärä

	2018	2017
	39	38
	38	76
	201	346
	1100	1119

1.1.8.3 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	1.000 €	1.000 €
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	221	388
Satunnaiset erät	77	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserä	-87	2
Toiminnan rahavirta	211	390
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1.423	-740
Rahoitusosuudet inv.menoihin	4	23
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	93	44
Investointien rahavirta	-1.327	-673
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1.115	-283
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-25	0
Antolainasaam. vähennys	2	2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	803	1.436
Pitkäaik. lainojen vähennys	-484	-732
Lyhytaik. lainojen muutos	-10	600
Oman pääoman muutokset	-1	20
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	9
Saamisten muutos	8	-404
korottomien velkojen muutokset	-89	221
Rahoituksen rahavirta	198	1.152
Rahavarojen muutos	-918	869
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3.032	4.306
Rahavarat 1.1.	3.951	3.441

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

5 vuodelta, €

Investointien tulorahoitus, %

Lainanhoitokate

Kassan riittävyys

	2018	2017
	-1.112	-283
	-	-
	16	54
	0,8	1,2
	82	125

1.1.8.4 KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €	VASTATTAVAA	2018 1.000 €	2017 1.000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	9.231	8.578	OMA PÄÄOMA	6.815	6.988
Aineettomat hyödykkeet	85	47	Peruspääoma	4.198	4.196
Aineettomat oikeudet	43	34	Arvonkorotusrahasasto	20	20
Muut pitkävaikutteiset menot	27	2	Muut omat rahastot	100	97
Ennakkomaksut	15	11	Edell.tilik.ylijäämä/alij.	2.781	2.807
Aineelliset hyödykkeet	8.343	7.725	Tilikauden ylijäämä/alij.	-285	-132
Maa- ja vesialueet	629	588	VÄHEMMISTÖOSUUDET	24	34
Rakennukset	6.689	5.743	VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	11
Kiinteät rakenteet ja laitteet	532	728	Vapaaehtoiset varaukset	0	11
Koneet ja kalusto	326	346	PAKOLLISET VARAUKSET	149	145
Muut aineelliset hyödykkeet	3	2	Muut pakoll.varaukset	149	145
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	163	318	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	38	37
Sijoitukset	803	806	VIERAS PÄÄOMA	5.865	6.622
Osakkuusyhteisöosuudet	589	597	Pitkäaikainen korollinen	2.526	3.226
Osakkeet ja osuudet	124	143	Pitkäaikainen koroton	143	142
Muut lainasaamiset	89	66	Lyhytaikainen korollinen	1.433	1.368
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	37	37	Lyhytaikainen koroton	1.763	1.886
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3.623	5.222	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	12.891	13.837
Vaihto-omaisuus	48	42			
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	3				
Lyhytaikaiset saamiset	541	874			
Rahoitusarvopaperit	2.213	2.724			
Rahat ja pankkisaamiset	818	1.582			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	12.891	13.837			

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2018	2017
Omavaraisuusaste, %	53	51
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	51	58
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) 1 000 €	2.496	2.677
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) €/as.	2.781	2.807
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	4.102	4.736
Konsernin lainat, €/asukas	3.599	4.105
Konsernin lainasaamiset 31.12.	89	66
Kunnan asukasmäärä	1100	1119
Velat ja vastuut käyttötuloista %	50,1	57,8

1.1.9 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamista koskevat toimenpiteet

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä, mikäli kunnan taseessa on alijäämää.

Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnittelukaudella katetaan.

Kunnan tuloskehityksen voidaan katsoa edellyttävän tasapainottamista silloin, kun tuloslaskelma osoittaa alijäämää eikä taseessa ole edellisten tilikausien ylijäämää sen kattamiseen.

Merijärven kunnan tilikauden 2018 alijäämä on 343.738 euroa. Kunnanhallitus esittää, että tilikauden alijäämä siirretään taseen edellisten tilikausien ali-/ylijäämätilille. Taseessa kunnalla on ylijäämää 2.915.811,42 euroa ennen tilinpäätösvouden alijäämän käsittelyä.

2. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Käyttötalouden toteutuminen

2.1.1 Hallinto- ja elinkeinopalvelut

Hallinto- ja elinkeinotoimi hoitaa kunnan hallinto-, talous- ja henkilöstöpalvelut sekä elinkeino- ja maataloushallinnon palvelut. Hallintopalvelujen vastuualueet ovat: yleishallinto, taloushallinto, henkilöstöhallinto ja vaalit. Elinkeinopalvelujen vastuualueet ovat elinkeinotoimi, maaseututoimi ja polttoaineiden myynti.

Valtuusto

Nykyisen kunnanvaltuuston toimikausi alkoi 1.6.2017 ja jatkuu 31.5.2021 saakka. Valtuusto kokoontui vuoden 2018 aikana 5 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 40 asiaa. Lisäksi järjestettiin kyselytunti marraskuun kunnanvaltuuston kokouksen yhteydessä sekä talousarvioseminaari syksyllä. Kunnanvaltuuston menot olivat 5.681 €(2017: 6.375 €).

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2018 järjestettiin presidentinvaali. Keskusvaalilautakunta kokoontui vuoden 2018 aikana yhden kerran. Keskusvaalilautakunnan menot olivat 870 €(2017: 1.843).

Tarkastuslautakunta

Vuoden aikana tarkastuslautakunta kokoontui kolme kertaa. Tilintarkastuspäiviä oli kuusi. Kunnan tilintarkastajana toimi BDO Auditor Oy. Tilintarkastuksen menot olivat 6.395 €(2017: 6.486 €).

Kunnanhallitus

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2018 aikana 10 kertaa ja käsitteli kokouksissaan 95 asiaa. Kunnanhallituksen menot olivat 5.776 €(2017: 8.281 €).

Keskustoimisto

Kunnanvirasto antaa kuntalaisille ja kunnan eri hallintokunnille asiantuntevaa, monipuolista, nopeaa ja luotettavaa palvelua. Henkilöstö- ja taloushallinnon ohjelmistojen osalta yhteistyötä tehtiin edelleen Kalajoen kaupungin kanssa. Pääkirjanpitäjän paikka täytettiin keväällä. Palkkahallinnon palvelut ostetaan Kalajoen kaupungilta.

Keskustoimiston henkilökuntaan kuuluu kunnanjohtaja, pääkirjanpitäjä ja 1,5 toimistosihteerä (toisen toimistosihteerin työstä 50 % kuuluu tekniseen toimeen). ATK-vastaavan tehtäviä hoiti ostopalveluna Kalajoen kaupungin palveluksessa oleva maaseutusihteerä. Hallinto-osaston menoista keskustoimiston osuus oli 66,3 % eli 242.204 € ja tuotot 3.347 €(2017: menot 204.280 € ja tuotot 1.597 €).

Seutukuntatyö

Ylivieskan seutukuntayhdistyksen toiminta ajetaan alas pääosin vuoden 2019 loppuun mennessä. Menokohta sisältää myös Rieska-Leader ry:n rahoitusosuuden. Seutukuntatyön menot olivat 18.028 €(2017: 22.726 €).

Työhyvinvointi

Kunnan henkilökunnalle ostettiin lakisääteinen työterveyshuolto Suomen Terveystalo Oy:ltä. Työterveyshuollon menot kirjattiin hallinnonaloittain. Työsuojelupäällikkönä toimi tekninen johtaja. Työhyvinvoinnin tukemiseksi henkilöstölle tarjottiin 50 € arvosta liikunta- ja kulttuuriseteleitä, jotka voi käyttää valintansa mukaan joko henkisen tai fyysisen hyvinvoinnin edistämiseen. Työhyvinvoinnin menot olivat 8.791 €(2017: 6.314 €).

Toiminta-avustukset

Toiminta-avustuksia myönnettiin kahdelle yhdistykselle. Opiskelijastipendi muualla asuville päätoimisille opiskelijoille á 200 €myönnettiin 10 opiskelijalle. Lisäksi annettiin kunnan kummilahja 200 €vuoden 2018 ensimmäisenä syntyneen merijärvisen perheelle. Toiminta-avustuksiin käytettiin 22.200 €(2017: 20.314 €).

Joukkoliikenne

Kylätaksitoiminta jatkui kerran viikossa Pahkasalo-Ylipään ja Tähjä-Talus-Saukko suunnilta. Joukkoliikenteen menot olivat 2.800 € tuloja ei ollut (2017: menot 12.380 €ja tulot 3.054 €).

Kunta- ja yritystiedote

Kuntatiedote tehdään kunnan omana työnä n. 2 kpl kuukaudessa. Tiedote jaetaan jokaiseen talouteen kunnan alueella, jaon suorittaa Posti. Kuntatiedotteen menot olivat 2.199 €ja tulot 2.987 €(2017: menot 1.283 € tulot 3.181 €).

Yhteistoiminta

Yhteistoimintaan sisältyvät kaikki kunnan jäsenmaksut jäsenyhteisöille mm. Kuntaliitto, Kuntatyönantaja ja Pohjois-Pohjanmaan liitto sekä kunnan tapaturmavakuutukset. Yhteistoiminnan menot olivat 13.253 €(2017: 6.396 €).

Hallintopalvelut yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	7.833	11.730	8.734	2.995
Toimintamenot	-320.514	-363.850	-349.543	-14.307
Toimintakate	-312.681	352.120	-340.808	-11.312
Poistot	-7.913	-12.190	-5.904	-6.286
Laskennalliset erät	6.232	-	7.373	-7.373
Sisäiset netto	6.788	-2.354	5.180	-7.534

Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimen tehtävät ovat kunnanhallituksen alaisuudessa. Vastuu kunnan elinkeinotoimesta on kunnanjohtajalla.

Yleistavoite / tarkoitus

Elinkeinotoimen tehtävänä oli järjestää neuvontapalvelua paikkakunnalla toimiville yrityksille ja yritystoimintaa suunnitteleville. Tavoitteena oli parantaa edellytyksiä yritystoiminnalle ja kehittää toimintaympäristöä sekä edesauttaa uusien työpaikkojen syntymistä. Elinkeinopolitiikan yleisenä tavoitteena on työllisyyden edistäminen ja sitä kautta kunnan kehittäminen.

Yritysten neuvonta- ja kehittämispalvelut ostettiin Kalajoen kaupungilta. Seutukunnan puitteissa jatkettiin edelleen elinkeinopalvelujen kuntayhteistyötä alueen kuntien kesken. Merijärven Kehityskeskus Oy asetettiin selvitystilaan, jonka päätteeksi yhtiö katsotaan puretuksi. Kehityskeskus on kokonaisuudessaan kunnan omistuksessa.

Tavoite	TA 2018	TP 2018
Yrityskontaktit	25 kpl	23 kpl
Yritysten toimintaedellytykset ja kilpailukyvyn edistäminen	- yritysten liikevaihdon kasvu - työllisyyden paraneminen	- yhteisöveron tuotto kasvoi edellisestä vuodesta 4,2 % - työttömyys 31.12.2018: 6,6 % 2017: 10,8 %
Uudet yritykset	2 kpl	1 kpl
Leader-hankkeet	Omat hankkeet 1 kpl	Omat hankkeet 1 kpl
Kunnan starttiraha	2 kpl	0 kpl

Kunnan starttirahan suuruus on maksimissaan 1.700 € Saannin edellytyksenä on ProStart – tutkimuksen tai vastaavan tekeminen ja yhden henkilön työllistäminen. Jos yrittäjä tekee osaaikatyötä yrityksen parissa eikä ProStart-tutkimusta tehdä, tuki on 400 euroa. Kunnan starttirahoja ei myönnetty.

Kunnan kehittämispalkinto vuodelta 2018 myönnettiin SSV Maarakennus Oy:lle.

Toimintamenoihin sisältyy myös Jokilaaksojen Kuituosuuskunnalle maksettuja kuntaosuuksia 100.304 €

Elinkeinotoimi yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	1.038	-	955	955
Toimintamenot	54.056	129.955	121.606	-8.349
Toimintakate	53.018	129.955	120.651	-9.304

Maaseututoimi 2018

Merijärven kunnan maaseutupalveluiden järjestämisestä vastaa Kalajoen kaupunki kuntien välisen yhteistoimintasopimuksen perusteella. KaSi yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Merijärven lisäksi Alavieska, Pyhäjoki, Raahes ja Siikajoki.

Aktiivituloja alueella oli toimintavuonna 974 kpl (vähennystä edellisvuodesta 30 kpl).

Maaseutuhallinnon henkilöresurssina Merijärvellä on maaseutuasiamies 45 %:n työosuudella (+ 5 %:n osuus kunnan it-tukitehtäviin) ja 50 %:n osuus Pyhäjoen maaseutuhallintoon.

Maaseutuasiamiehen vastuulla on lakisääteisten kunnan maaseutuelinkeinoviranomaistehtävien hoitaminen ja lisäksi yhteistoiminta-alueen sisäisen tehtäväjaon perusteella, mm. tukikoulutusten järjestäminen, viljelijöiden sähköisen tukihaun käytöntuki/-neuvonta ja maksajaviranomaistehtävät Pyhäjoella, Raahessa ja Siikajoella (495 tilaa).

Merijärven lomituspalveluiden järjestämisestä vastaa Kalajoen kaupunki.

Toiminta

Vuosi 2018 oli jo toinen perättäinen sääoloiltaan hyvin poikkeuksellinen vuosi, joka aiheutti tiloille merkittäviä taloudellisia ongelmia. Viljelijöiden taloustilannetta yritettiin helpottaa ns. kriisituilla, mutta alueellamme niiden merkitys jäi vähäiseksi ja ne kohdistuivat pääosin eteläiseen Suomeen.

Tukimaksatukset saatiin hoidettua ennakkoaikataulujen mukaisesti ja koko tukisummasta maksettiin n. 90 prosenttia vuoden 2018 puolella.

Kaikkiaan maataloustukia maksettiin vuonna 2018 Merijärvellä n. 2 milj. euroa ja koko KaSi-alueella n. 50 milj. euroa (sisältää ELY-keskuksen kautta maksettavat tuet).

Kaikissa yhteistoiminta-alueen kunnissa oli keväällä oma viljelijäkoulutustilaisuus, Merijärven maaseutuasiamies piti niistä 5 kpl. Yhteensä tilaisuuksiin osallistui noin 200 viljelijää.

It-tukitehtäviin maaseutuasiamies käytti n. 50 tuntia työaikaa. Tukitehtävät liittyivät sovellusongelmien ratkaisemiseen, käyttäjäneuvontaan, laitteiden-/ohjelmistojen asennukseen, laitehankintoihin ja laitteiden ylläpitoon.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	2.225	-2.225
Toimintamenot	-39.480	-41.820	-38.745	-3.075
Toimintakate	-39.480	-41.820	-36.520	-5.300

Polttoainejakelu

Huoltoaseman tiloissa toimi kuntouttavan työtoiminnan työpaja, jonka käytännön toteutuksesta vastaa 4H-yhdistys. Tiloissa toimii myös yhdistyksen ylläpitämä kierrätyskeskus sekä kahvila. Merijärven kunta vastasi polttoaineen myynnistä.

Polttoainejakelu yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	465.967	461.100	598.495	-137.395
Toimintamenot	-445.043	-450.850	-599.511	148.661
Toimintakate	20.924	10.250	-1.016	11.266

Aittatori-hanke

Aittatori-hanke saatiin päätökseen 2017 kesällä. Hankkeen ulkopuolinen rahoitus saatiin 2018 aikana. Aittasouvi-hankkeen käsittely siirtyi vuoden 2019 puolelle.

Aittatori-hanke yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	15.049	-15.049
Toimintamenot	-9.156	-	-	-
Toimintakate	-9.156	-	15.049	-15.049

Elinkeinopalvelut yhteensä

Palvelualueen tavoitteen ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	467.005	461.100	616.724	-155.624
Toimintamenot	-563.920	-622.625	-759.863	137.238
Toimintakate	-96.914	-161.525	-143.139	-18.386

2.1.2 PERUSTURVAPALVELUT

Merijärven kunnan perusturvapalvelut tuottaa Kalajoen kaupunki isäntäkuntaperiaatteella. Perusturvapalvelut tukevat asukkaita heidän terveyden, hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistämässä ja ylläpitämisessä eri elämänvaiheissa Ympäristöterveydenhuollon palvelut Kalajoki tuottaa isäntäkuntana Merijärvelle sekä Pyhäjoelle, Raahelle ja Siikajoelle.

Yhteistoiminnan järjestämisestä vastaa Kalajoen perusturvalautakunta, varhaiskasvatuksen osalta vastuu on sivistyslautakunnalla. Perusturvalautakunnassa oli Merijärveltä yksi edustaja sote-asioissa ja lisäksi yksi edustaja ympäristöterveydenhuollon asioissa, sivistyslautakunnassa Merijärveltä oli yksi edustaja.

Sosiaali- ja terveystoimen tukipalveluista tekninen toimi tuottaa kiinteistöjen ylläpidon mukaan luettuna siivous. Sivistystoimi tuottaa ateriapalvelut Salmenrantaan sekä kotipalveluun.

Perusturvan hallinto

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot				
Toimintamenot	-20.824	-20.810	-20.797	-13
Toimintakate	-20.824	-20.810	-20.797	-13

VARHAISKASVATUSPALVELUT

PÄIVÄHOITO

Merijärvellä päivähoiton piirissä oli yhteensä käytettävissä 28 hoitopaikkaa. Perhepäivähoidon läsnäolopäiviä oli 5015 kpl (2017: 4647 päivää), josta ryhmäperhepäivähoidossa 4179 läsnäolopäivää ja perhepäivähoidossa 836 päivää. Päivähoidon kustannuksia ryhmäperhepäiväkoti Koivutuvan osuus oli 194.300 € (2017: 133.368 €), ryhmäperhepäiväkoti Pikkutuvan osuus 67.027 € (2017: 69 563 €), perhepäivähoidon osuus 89.424 € (2017: 62.623 €) ja lasten kotihoidon tuen osuus 123.841 € (2017: 130.962 €).

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-396.517	-422.470	-474.591	52.121
Toimintakate	-396.517	-422.470	-474.591	52.121

TERVEYSPALVELUT

Perusterveydenhuollon palvelut tuotti Kalajoen kaupunki isäntäkuntana. Merijärvellä oli oma lääkäri keskimäärin 2-3 päivänä viikossa sekä hammaslääkäri- ja neuvolapalvelut. Vuodeosastopalvelut järjestettiin Kalajoella. Perusterveydenhuollon menot sisältävät myös laboratorion, röntgenin, kuntoutuksen sekä kotisairaanhoidon menot. Oulaisten kansanterveystyön kuntayhtymän aikaiset eläkemenoperusteiset maksut 36.695 € sekä arkiston vuokratulot 684 € sisältyvät myös tähän kohtaan.

Erikoissairaanhoidon palvelut ostettiin pääosin Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä.

Perusterveydenhuollon (ml. suun terveydenhuolto) toiminnallisia ja taloudellisia tietoja

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminnalliset menot	-961.364	-926.550	-991.217	64.667
Kustann. netto €/ as.	859	842	901	59
Lääk. v.otto M:vi kpl	1174	1050	1014	-26
Lääk. puhelinkontakti	247	-	205	-
Päiv. sairaanhoito. kpl	783	670	999	229
Hammashoito käynnit	1382	2500	2917	417

Erikoissairaanhoidon toiminnallisia ja taloudellisia tietoja

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminnalliset menot	-1.542.821	-1.394.210	-1.561.492	167.282
Kustann. netto €/ as.	1.378	1.267	1.419	162
OYS hpv/pkl/hoitajakso	183/670/54			
Oulask. hpv/pkl/hoitoj.	198/759/87			
Psyk. hpv/pkl/hoitajakso	63/5/3			

Osviitan toiminnallisia ja taloudellisia tietoja

(perheneuvonta, päihdehuolto, mielenterveystyö ja asumispalvelujen osto MTT)

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintamenot	-111.988	-104.710	-61.308	-43.402
Kustann. netto €/ as.	100	95	55	-40
Aikuispsykiatrin käynnit	-		37	
Asiakaskäynnit MTT	-		577	
Päihdeasiakaskäynnit	-		224	

TERVEYSPALVELUT YHTEENSÄ

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintamenot	-2.616.172	-2.425.470	-2.614.017	188.547
Kustann. netto €/ as.	2.338	2.204	2.376	172

HYVINVOINTIPALVELUT

SOSIAALITYÖ

Sosiaalityö käsittää lastensuojelun (avo-, laitos- ja perhehoito), toimeentulo- sekä työmarkkinatuen.

Lastensuojelun avo- ja laitoshuolto

Lastensuojelun avohuollon asiakkaita oli 12 henkilöä (2017: 7 henkilöä). Lastensuojelun laitoshoitovuorokausia vuonna 2018 oli 123 vrk (2017: 121 vrk). Lastensuojelun menot vuonna 2018 olivat 14.722 €(2017: 32.265 €).

Toimeentulotuki

Toimeentulotuen piirissä olevia ruokakuntia oli Merijärvellä kaikkiaan 17 kpl (2017: 16 kpl). Toimeentulotuen osuus menoista oli 12.675 €(2017: 11.145 €).

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuen menot olivat 9.668 €(2017: 15.446 €).

SOSIAALITYÖ YHTEENSÄ

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-66.710	-76.500	-44.204	-32.296
Toimintakate	-66.710	-76.500	-44.204	-32.296

VAMMAISPALVELUT

Avohuollon ohjaukustannukset olivat 49.891 € Monitoimikeskus Maakaran toimintapäivät / Merijärvi olivat 243 pv (2017: 696 pv), menot 89.956 € Vammaispalvelun kuljetukset 13.585 €

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-129.471	-117.000	-159.542	42.542
Toimintakate	-129.471	-117.000	-159.542	42.542

KOTIIN ANNETTAVAT PALVELUT

Kotiin annettavat palvelut sisältävät kotihoidon ja perhetyön lisäksi tukipalvelut ja omaishoidontuen. Säännöllisiä ja kustannukset 6.177€

Tukipalveluasiakkaita oli 55 hlöä (2017: 55 hlöä), kustannukset 3.830 € ja omaishoidontuen saajia oli 16 hlöä (2017: 16 hlöä), kustannukset 87.216 €

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-297.369	-351.470	-417.931	66.461
Toimintakate	-297.369	-351.470	-417.931	66.461

IKÄÄNTYNEIDEN ASUMISPALVELUT

Asumispalvelut Palvelukeskus Salmenrannassa sekä asumispalvelujen osto muualta.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-692.154	-677.390	-459.838	-217.552

YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO

Ympäristöterveydenhuollon palvelut tuotti Kalajoen kaupunki.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintamenot	-23.595	-23.274	-22.302	-972
Kustann. netto €/ as.	21			

TYÖLLISTÄMINEN

Nuorten työllistäminen

Kuluneen vuoden aikana kunta työllisti kesätöihin (2 viikkoa, 6h/pv) kunnan eri toimipisteisiin nuoria yhteistyössä 4H-yhdistyksen kanssa. Kunta antoi kesätyötukea merijärvisille yrityksille nuorten palkkaamisesta kesätöihin. Nuorten kesätyöllistämisen menot olivat 4.198 €(2017: 5.108 €).

Kuntouttava työtoiminta

Työttömien työpajatoiminta jatkui edelleen Merijärven 4H-yhdistyksen vetämänä Merijärven kunnan omistamalla huoltoasemalla. Työtoiminnan menot olivat 26.764 € ja tulot 5.711 €

Työllisyysuhanke

Merijärven kunta toteutti yhdessä Alavieskan kunnan sekä Merijärven ja Alavieskan 4H-yhdistysten kanssa Eteenpäin-työllisyyden aktivointihankkeen, jolla pyritään vähentämään pitkäaikais-työttömyyttä. Päähallinnoijana toimii Ylivieskan seutukunta. Hankkeen toiminta-aika oli 2016 – 2018. Hankkeen menot olivat 13.665 €

Sosiaali- ja terveystoimi yhteensä

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	16.820	9.000	5.711	3.289
Toimintamenot	-4.271.707	-4.154.434	-4.257.848	103.414
Toimintakate	-4.254.887	-4.145.434	-4.252.137	106.703
Kustann. netto €/ as	3.817			

2.1.3 SIVISTYSOSASTO

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyslautakunta on vuoden aikana pitänyt 4 kokousta ja käsitellyt 39 asiaa. Sivistyslautakunnan tehtävänä on koko tulosalueensa toimintojen ylläpitäminen ja kehittäminen. Sivistyslautakunnan vastuualueet ovat: esi- ja perusopetus, kirjastotoimi, esikoululaisten ja koululaisten iltapäivä toiminta, ruokapalvelut, musiikkiopisto ja kansalaisopisto.

Sivistyslautakunnan hallinto

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	260	-260
Toimintamenot	-28.334	-31.040	-29.195	-1.845
Toimintakate	-28.334	-31.040	-28.936	-2.104

ESI- JA PERUSOPETUS

Kunnassa on yksi vuosiluokkien 0-9 yhtenäiskoulu, Koivupuhdon koulu. Koulun oppilasmäärä oli kevätlukukauden 2018 lopussa 168 ja 20.9.2018 160. Luokanopettajan virkoja on kunnassa 6. Aineenopettajia on 8. Aineenopettajista on lehtoreita 4 ja tuntiopettajia 4, joista yksi sivutoiminen. Erityisluokanopettajia on 2. Koivupuhdon koululla on oma esiopetusryhmä (22 oppilasta keväät 2018/16 oppilasta 20.9.2018), jossa annetaan opetusta 20 h/vk. Opettajana toimii lastentarhanopettaja. Lukuvuonna 2017-2018 on palkattu määräaikaista toinen esiopetuksen opettaja, koska suuresta ikäluokasta johtuen esiopetus on jaettu kahteen ryhmään.

Koivupuhdon koululla on 4 koulunkäynninohjaajaa toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja he ovat työskennelleet pääasiassa henkilökohtaisina avustajina. Viime lukuvuonna oli lisäksi 1 koulunkäynninohjaaja määräaikaista työsuhteessa. Lisäksi koululla on ollut välillä työharjoittelijoita ja työssäoppijoita, jotka eivät ole olleet työsuhteessa.

Esi- ja perusopetus yht.	TP 2016	TP 2017	TP 2018
-oppilaita keskimäärin -kokonaiskust. €opp. (ulk. + sis. toimintakate) (Luvut sis. kouluruokailun ja IP-toiminnan kerhon osuuden)	167,5 (171 / 164) 9.257 (+9,39 %)	167,0 (164 / 170) 8.778 (-5,17 %)	165,0 (170 / 160) 9.472 (+7,91 %)

Seudullinen yhteistyö

Oulun eteläisen alueen sivistystiimiin kuuluvat ko. alueen sivistysjohtajat. Alueellinen sivistystiimi on pyrkinyt kehittämään kouluasioita yhtenäiseen suuntaan alueellamme ja suunnitellut opetustoimen kehittämisasioissa ja koulutuksia.

Yleistavoite / tarkoitus

Yleissivistävän koulutuksen tavoitteena on kasvattaa oppilaista hyvän yleissivistyksen omaavia, tulevaisuuden haasteisiin pystyviä sekä jatkuvaan itsensä kehittämiseen valmiita yksilöitä ja yhteiskunnan jäseniä.

Suunnittelukauden tavoitteiden / painopisteiden toteutuminen

- **Lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantaminen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.** Yhteistyötä em. tavoitteen saavuttamiseksi on tehty mm. kotien, sosiaali- ja terveystoimen, vapaa-aikatoimen, seurakunnan, 4H:n ja MLL:n kanssa. Aikaa ennalta ehkäisevälle työlle tulisi löytää lisää. Lasten ja perheiden palveluiden muutos-ohjelmassa (LAPE) Merijärvi on ollut aktiivisesti mukana kunta- ja aluetasolla. Sote- ja maakuntauudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan oppilashuollon rakenteisiin ja toimintaan.
- **Oppilaiden osallistaminen koulun ja kunnan kehittämiseen.** Koululla toimiin luokkien 1-6 ja luokkien 7-9 oppilaskunnan hallitus. Molempia ohjaa opettaja. Oppilaskunnan hallitukset ovat toteuttaneet oppilaiden ideoimaa toimintaa ja tempauksia lukuvuoden aikana. Oppilaita rohkaistaan esittämään mielipiteitään ja huomaamaan, että asioihin voi vaikuttaa.
- **Kodin ja koulun yhteistyön kehittäminen. Tavoitteena matalan kynnyksen yhteydenpito. Asiantuntijavanhempainilloilla pyritään vastaamaan kulloinkin esiintyviin ajankohtaisiin haasteisiin.** Lukuvuoden aikana on tietyt vakiintuneet tapaamiset vanhempien kanssa ja vanhempainillat. Kodin ja koulun välillä on pidetty matalaa kynnystä yhteydenotoissa. Näin eteen tuleviin haasteisiin pystytään vaikuttamaan jo varhaisessa vaiheessa. Yhteistyö kotien ja koulun välillä on ollut pääosin sujuvaa.
- **Jatko-opintoihin sijoittuminen; tavoitteena on jatkokoulutuspaikka jokaiselle perusopetuksen päättävälle oppilaalle.** Kevään 2018 yhteishaussa kaikki perusopetuksen päättäneet saivat jatko-opintopaikan. Heistä 8 pääsi lukioon ja 17 ammattiopistoon. Jelpiverkon kanssa tehtävä yhteistyö auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Perusopetuksen päättäviä oppilaita on jatkossa syytä ohjata aktiivisemmin Jelpiverkon palveluihin.
- **Henkilökunnan työssä jaksamisen tukeminen työnohjauksen ja täydennyskoulutuksen avulla.** Täydennyskoulutusta on ollut tarjolla monipuolisesti. Alueelliset ja kesäyliopiston järjestämät opettajien vesokoulutukset ovat vähentyneet vuosien kuluessa ja on siirrytty yhä enemmän kuntakohtaisiin veso-koulutuspäiviin. Mahdollisuus täydennyskoulutukseen tukee työssä jaksamista ja siihen on ollut käytössä riittävät resurssit. Talousarvioon on ollut varattuna rahaa työnohjaukseen.

- ***Kestävän kehityksen periaatteiden huomioiminen koulun toiminnassa.*** Luokissa on erikseen keräysastiat paperille ja muille roskille. Keittiöllä ja kotitalousluokassa lajitellaan kertyvä jäte omiin roska-astioihinsa. Käsitöissä on hyödynnetty kierrätysmateriaaleja. Materiaalin ja energian kulutukseen kiinnitetään jatkuvaa huomiota. Sähköinen viestintä on vähentänyt jonkin verran kopioiden määrää. Kestävän kehityksen toimet etenevät pienin askelin. On vielä tehtävää asian suhteen.
- ***Perusopetuksen laatukriteerien mukaisten arviointien tekeminen ja toiminnan kehittäminen arvioinnissa saatujen tulosten pohjalta.*** Laadun arvioinnin käsikirja on laadittu. Järjestäjäkohtainen arviointi tehtiin viimeksi keväällä 2014, koulukohtainen arviointi tehtiin viimeksi keväällä 2017. Jatkossa laadun arviointi on tarkoitus tehdä kerran valtuustokaudessa.
- ***Uusien opetussuunnitelmien jalkauttaminen käytäntöön. Tutoropettajien kouluttaminen ja toiminta opettajien apuna uuden ops:n haltuunotossa ja digitalisaatiossa.*** Uusi opetussuunnitelma on kaikilta osin ollut käytössä syksystä 2018 alkaen luokilla 0-8. 9.luokalla uusi OPS otetaan käyttöön syksystä 2019 alkaen. Koivupuhdon koululla on 2 tutoropettajaa, jotka ovat kehittäneet koulua ja auttaneet opettajia digitalisaation eteenpäin viemisessä ja uuden ops:an haltuunotossa. Toimintaan on saatu valtiolta hankerahoitusta ja myös alueelliseen toimintaan on osallistuttu.
- ***ICT-välineiden hankkiminen ja oppimisympäristön kehittäminen modernimmaksi.*** ICT-välineitä on uusittu ja päivitetty talousarvion määrärahojen puitteissa. Keskikerroksen kahden luokan väliin tehtiin kesällä 2018 pariovellinen aukko ja luokanopettajat ovat toteuttaneet kahden ikäluokan opetusta osin yhteisopettajuuden menetelmin. Tarkoituksena on laajentaa samanmuotoista toimintaa alkuopetusluokille.
- ***Tietotekniikan pedagogisen käytön kehittäminen ja opettajien kouluttaminen sekä laitteiden että niitä hyödyntävän pedagogiikan käyttöön.*** Pedagoginen käyttö lisääntyy ja kehittyy uusien ops:ien, sähköisten laitteiden ja sähköisen materiaalin lisääntymisen sekä koulutuksen myötä. Eletään murrosaikaa sähköisissä materiaaleissa ja myös kalustopuolella.
- ***Koulupäivän aikaisen liikunnan lisääminen Liikkuva koulu-hankesuunnitelman mukaisesti.*** Toiminnallisuutta ja liikuntaa on lisätty. Lukuvuodesta 2016-2017 alkaen on ollut käytössä uusi koulupäivän rakenne, mikä mahdollistaa 2 pidempää liikuntavälituntia. Liikuntasali, kuntosali ja Kilpukan aula on otettu aktiiviseen välituntikäyttöön. Luokkiin ja yhteiskäyttöön on hankittu uusia liikuntavälineitä ja päivitetty entisiä. Oppilaista on jo pitkään koulutettu välituntiohjaajia, jotka järjestävät useamman kerran viikossa ohjattua välituntitoimintaa muille oppilaille. Hankerahoitus päättyy kesällä 2019, mutta Koivupuhdon koulu jatkaa liikkuvan koulun periaattein myös jatkossa.
- ***Terveellisesti ja toiminnallisesti järkevien uusien tilojen rakentaminen mm. esikoululaisille ja oppilashuoltohenkilöstölle.*** Uuden eskari-päiväkotirakennuksen

suunnitelmat ovat edenneet hyvin ja rakennustyöt aloitettaneen toukokuussa. Uuteen rakennukseen tulee myös oppilashuollon tiloja.

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA

Iltapäivätoimintaan kuuluu esikoululaisten iltapäivähoito ja 1.-2. luokkien oppilaiden kerhotoiminta. Iltapäivätoiminnan ohjaajina toimivat koulunkäyntiavustajat. Kalajoen kaupunki ostaa iltapäivähoidon sivistyslautakunnalta. Vuonna 2018 iltapäiväkerhossa oli keskimäärin 2,75 lasta/pv ja iltapäivähoidossa 2,72 lasta/pv eli yhteensä 5,47 lasta/pv.

Aamu- ja iltapäivätoiminta yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-9.053	10.400	10.267	133
Toimintamenot	-14.740	-16.940	-15.693	-1.247
Toimintakate	-5.687	-6.540	-5.426	-1.114

PERUSASTEINEN KOULUTUS (ilman iltapäivätoimintaa ja ruokapalvelua)

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	93.421	64.280	57.049	7.231
Toimintamenot	-1.256.971	-1.314.505	-1.307.852	-6.653
Ulk. toimintakate	-1.163.550	-1.250.225	-250.804	579
Sis. toimintakate	-204.684	-209.925	-210.891	939
Katteet yhteensä	-1.368.234	-1.460.177	-1.461.694	1.517
Poistot	-88.150	-90.230	-92.788	2.558

RUOKAPALVELU

Koivupuhdon koulun keittiö toimii pääosin valmistuskeittiönä ja Salmenrannan keittiö pääosin jakelukeittiönä. Yksikössä on 4 kokoaikaista ja yksi osa-aikainen työntekijä. Yksikön esimiehenä toimii ruokapalveluesimies. Ruokapalveluyksikkö myy sosiaalitoimen ateriapalvelut Kalajoen kaupungille.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	172.263	173.850	180.248	-6.398
Toimintamenot	-262.604	-269.860	-274.195	4.335
Toimintakate	-90.341	-96.010	-93.946	-2.064

Koulutoimen ateriapalvelu

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	14.094	12.300	14.662	-2.362
Toimintamenot	-105.517	-108.310	-109.932	1.622
Toimintakate	-91.423	-96.010	-95.270	-740

Sosiaalitoimen ateriapalvelu

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	158.169	161.550	165.586	-4.036
Toimintamenot	-157.087	-161.550	-164.262	2.712
Toimintakate	1.082	-	1.324	-1.324

KIRJASTO

Kirjastossa työskenteli kokopäiväinen kirjastosihteeri ja osa-aikainen (20h/vko) kirjastovirkailija. Henkilötyövuosia kirjastossa oli 1,6. Siivoojan ja talonmiehen työ ostettiin sisäisenä palveluna kunnan tekniseltä toimelta. Vuoden aikana oli myös useampi työharjoittelija eri oppilaitoksista.

Toiminta

Vuotuisessa tilastoinnissa kirjastojen tapahtumat ja niiden osallistujat tilastoidaan aikaisempaa yksityiskohtaisemmin. Näin saadaan tarkempi kuva kirjastotilojen käytöstä muuhunkin kuin varsinaiseen lainaustoimintaan.

Vuonna 2018 tapahtumia oli yhteensä 56, joista kirjaston päävastuullisena järjestämiä oli 51. Kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseen liittyviä tapahtumia (satutunnit, kirjailijavierailut) järjestettiin 40, ja niihin osallistui yhteensä 722 henkilöä. Muita kulttuuritapahtumia (nukketeatteri) järjestettiin 5 ja niiden osallistujamäärä oli yhteensä 169. Muita tapahtumia oli 6, joihin osallistui 779 henkilöä.

Tapahtumien osallistujamäärä oli yhteensä 1946.

Kunnan muiden toimijoiden järjestämiä tapahtumia kirjastossa oli 1 ja ulkopuolisten järjestämiä 4.

Käyttäjäkoulutusta oppilaille järjestettiin 5 kertaa, ja niihin osallistui 46 henkilöä.

Pitkästä aikaa kokonaislainaus on hieman noussut (2,5%), ja asukasta kohti laskettuna lainoja oli 20. Lainaajien määrä laski kolmella, ja kirjastossa käynneissä oli pudotusta 32%, eli 9,4 käyntiä asukasta kohden.

Lukudiplomi-listoja uudistettiin ja osa oppilaista suoritti niitä edelleen. Kirjaston stipendit jaettiin kevätjuhlassa yhdelle ala- ja yhdelle yläkoulun oppilaalle. Kirjanäyttelyjä eri aiheista järjestettiin edelleen neuvolan aulassa ja ”rotinakirjoja” jaettiin syntyneille vauvoille.

Tapahtumat

Näyttelyt

11.12.17 – 11.01.18	Sini Yrjänä ym. : ”Piilosta” : valokuva- ja taidenäyttely.
01. – 23.02.2018	Meeri Koutaniemi : ”Vapaita unelmia” : valokuvia.
02. – 29.03.2018	Oulaisten Valovoima : ”Kotimaista” : valokuvia.
03. – 30.04.2018	Jokihelmen opisto : taiteen perusopetuksen kevätinäyttely.
02. – 31.05.2018	Terttu Häkkinen : Maalauksia.
04. - 29.06.2018	Jarmo Tyyskä : PopUp-kuvaamon muotokuvat.
01. – 31.07.2018	Reijo Sillankorva & Jarmo Tyyskä : maalauksia.
13. – 31.08.2018	Päivi Mantila : ”Värien voima” : maalauksia.
03. – 28.09.2018	Ann-Christine Krooks : ”All good things are wild and free” : maalauksia.
01. – 31.10.2018	Pyhäjokiseutu-lehden vanhojen lehtikirjojen näyttely.
05. – 30.11.2018	Marko Miettunen : ”Kohtaamisia luonnossa” : valokuvanäyttely.
13.12.2018 –	
31.01.2019	Milja KJ : ”Punainen lanka” : surrealistisia vesivärimaalauksia.

Muuta toimintaa kirjastossa

11.01.2018	”Piilosta” -näyttelyn päättäjäiset.
29.03.2018	MLL:n PopUp-perhekahvila + Irma Hannulan nukketatteriesitys.
26.04.2018	Lautapeli-ilta.
03.05.2018	”Senegalilaiset sadut” -nukketatteriesitys.
24.05.2018	Nuorisovaltuuston kokous.
24.05.2018	Lautapeli-ilta.
12.07.2018	Kirjojen poistomyynti (kesätori).
19.09.2018	Seurakunnan Laulajien vierailu.
27.09.2018	JYTY:n 100-vuotisjuhlakahvitus.
18.10.2018	Nukketatteriesitys (valtakunnallinen Sadun päivä).
22.10.2018	Harry Potter -ilta.
29.11.2018	SPR:n Hyvä Joulumieli -tilaisuus.

Muut tapahtumat, joiden järjestelyissä kirjasto on ollut mukana

Kirjailijavierailut:

20.03.2018	Toimittaja-kirjailija Kimmo Ohtonen.
11.10.2018	Rap-artisti Mikko Sarjanen.
30.10.2018	Lastenkirjailija Laura Ruohonen.
06.02.2018	ANKA-yhtyeen konsertti Kilpukassa.
27.04.2018	”Senegalilaiset sadut” -nukketatteriesitys Pyhäjoen kirjastossa.
18.10.2018	Nukketatteriesitys Pyhäjoen kirjastossa (valtakunnallinen Sadun päivä).
22.11.2018	Topelius-ilta Tähtjän kotiseututalolla.

Kirjaston suoritteita

	2016	2017	2018
Hankinta	1 226	1 307	1 221
Kokonaislainaus	22 827	21 943	22 357
Lainaus / as.	20,1	19,2	20,0
Käynnit / as.	11,5	13,8	9,4
Lainajia	486	471	468

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	794	750	2.026	1.276
Toimintamenot	-84.500	-87.620	-90.173	-2.553
Toimintakate	-83.706	-86.870	-88.146	-1.276
Sisäiset menot	-33.265	-32.131	-29.815	2.316
Ulk. + sis. netto yht.	-116.971	-119.000	-117.961	-1.040
Poistot	-4.901	-10.655	-13.048	-2.393

OPISTOT

Kansalaisopisto

Merijärven kunta kuuluu Jokihelmen opiston toimialueeseen yhdessä Haapaveden, Kärsämäen, Oulaisten, Pyhännän ja Siikalatvan kanssa. Opiston päätoimipiste on Haapavedellä.

Merijärvellä annettiin vuonna 2018 yhteensä 623,13 tuntia opetusta, josta Taiteen perusopetuksen tunnit 207. Opiskelijoita 154, kurssilaisia 267 (2017: 609,4 tuntia, 162 opiskelijaa, kurssilaisia 269). Taiteen perusopetuksen opiskelijoita 26, kurssilaisia 51.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-23.205	-27.600	-26.670	-930
Toimintakate	-23.205	-27.600	-26.670	-930

Musiikkiopisto

Merijärven kunta osti 5 oppilaspaiikkaa Jokilaaksojen musiikkiopistosta. Oppilaspaiikkakohtainen kuntaosuus sisältää myös ryhmäopetuksessa olleet oppilaat.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	-	-
Toimintamenot	-7.725	-7.730	-7.725	2.570
Toimintakate	-7.725	-7.730	-7.725	2.570

Sivistyslautakunta yhteensä

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	275.531	249.280	249.850	-570
Toimintamenot	-1.681.959	-1.757.995	-1.755.270	-2.725
Ulk. toimintakate	-1.406.429	-1.508.715	-1.505.420	-3.295
Sis. toimintakate	-238.633	-242.673	-241.319	-1.354
Katteet yht.	-1.645.062	-1.751.388	-1.746.739	-4.649
Poistot	-93.051	-100.885	-105.836	4.951

Vapaa-aikalautakunta

Vapaa-aikapalvelujen tuottamisesta vastasi vapaa-aikalautakunta. Vapaa-aikalautakunta kokoontui v. 2018 kuusi kertaa. Vapaa-aikapalvelut hoidettiin koko vuoden kunnan omana toimintana.

Vapaa-aikapalveluja olivat

- Nuorisotoimi
  - nuorisotoiminta
  - nuopparitoiminta
  - Selvis-toiminta
  - nuorisovaltuusto
  - kerhotoiminta

- Liikuntatoimi
  - liikuntatoiminta
  - Kilpukka ja liikunta-alueet
  - Ristivuoren ladut

- Kulttuuritoimi

Nuorisotoimi

Nuorisotoimen henkilöresurssit olivat vapaa-aikaohjaaja 55 % työajasta sekä osa-aikaisia nuorisotilaja kerho-ohjaajia ostopalveluna 4H-yhdistykseltä. Toimenkuvaan kuuluu mm. nuoriso-, nuoppari-, selvis-, ja kerhotoiminnan järjestäminen sekä nuorisovaltuuston ohjaus.

NUOPPARI:

- Nuoppari oli auki yhteensä 63 iltana sisältäen ohjattua toimintaa sekä omaehtoista oleilua
- Nuopparilla vuoden aikana yhteensä noin 728 käyntiä

NUORISOTOIMINTA:

- Leiritoiminta: päivä-, luonto- ja talvileirit yhteistyössä 4H-yhdistyksen kanssa
- Lautapeli-illoja kirjastolla
- Sählyturnaus nuorille yhteistyössä 4H:n kanssa
- Ystävänäpäivän rusettiluistelu yhteistyössä 4H:n kanssa

- Nuorten kansainvälinen ryhmän toiminta ja matka Barcelonaan, yhteistyössä 4H:n kanssa
- Aluehallintoviraston rahoittamia kerhoja: Tyttökerho kokoontui keväällä 13 kertaa, 1,5 tuntia/krt. ShakeUp-kerho kokoontui syksyllä 5 kertaa, 1,5 tuntia krt ja järjesti nuorten ShakeUp-tapahtuman, jossa mm. tubettajat Milli ja Abe, yhteistyössä nuorisovaltuuston ja NonStop2 -hankkeen kanssa
- Nuorten lauantai Merijärviviikolla, mm. graffittityöpaja ja tankofutisturnaus, yhteistyössä NonStop2 -hanke ja 4H
- Retki Power Parkkiin yhteistyössä 4H:n kanssa
- Retki Super Parkkiin / Zeppeliiniin Ouluun yhteistyössä 4H:n kanssa
- Harry Potter -iltakirjasto yhteistyössä kirjaston ja 4H:n kanssa
- Nuorisovaltuustovaalit vuoden alussa. Nuorisovaltuusto kokoontui kerran kuukaudessa lukuun ottamatta kesäkuukausia.
- Nuorisovaltuuston edustajat osallistuivat Pohjois-Pohjanmaan kuntien nuorisovaltuustojen tapaamiseen Oulussa.

SELVIS-TOIMINTA:

- Selvis -toiminta järjestetään yhteistyössä Koivupuhdon koulun kanssa
- Toiminnalla ehkäistään varhaisia päihdekokeiluja. Selvikseen voi osallistua oppilaat, jotka ovat sitoutuneet päihdeettömyyteen. Jos päihdekokeiluja ilmenee, putoaa pois Selviksestä.
- Selvis-toiminnassa oli mukana 78 % 5-9 luokkien oppilaista.
- Vuoden mittaan järjestettiin kuukausittain selviskilpailu, joihin jokaiseen voivat osallistua Selvis -toiminnan piiriin kuuluvat nuoret.
- Keväällä järjestettiin Selvis -retket: 5lk Ylivieskaan, 6- ja 7lk Kalajoelle, 8lk Ouluun ja 9lk Tampereelle. Syksyllä järjestettiin Selvis -vanhempainilta sekä Selvis -tunnit 5-luokan oppilaille

Koulun kanssa tehtävää muuta yhteistyötä:

- Koulupäivystys keskiviikkoisin klo 11.15 – 11.45
- Kerran kuukaudessa päivänavaus
- Kaverikioskitoiminnan aloittaminen syksyllä
- Yhteiset palaverit, oppitunnit ja muu toiminta

Merijärven etsivän nuorisotyön palvelut ostetaan Kalajoen kaupungilta ja ne tuottavat Jelpiverkko. www.jelppiverkko.fi

Settinetti -nuorten tiedotuspiste toimii netissä osoitteessa www.settinetti.fi

Liikuntatoimi

Liikuntatoimen henkilöresurssit olivat vapaa-ajan ohjaaja 35 % työajasta. Toimenkuvaan kuuluvat liikuntatoimi, Kilpukan ja liikunta-alueiden toiminnasta vastaaminen

- Kilpukassa toimi vuoden aikana keskimäärin 26 ryhmää/viikko
- Kuntokortti -kampanja 2 x vuodessa. Korteja palautettiin yhteensä 46 kpl, joista kertyi 11133 pistettä eli 5566,5h liikuntaa
- Valtakunnallinen pyöräilyviikko ja merijärvipyöräily

- Koko perheen talvipäivä -tapahtuma ja Hippo Hiihdot Ristivuorella yhteistyössä Oulaisten Osuuspankin, MLL:n ja 4H -yhdistyksen kanssa.
- Maaliskuusta vuoden loppuun Merijärvellä toteutettiin NonStop2 -Muutosta liikkeellä -hanke. Hankkeen aikana toteutettiin:
  - Unelmien liikuntapäivä; lentopalloturnaus
  - Inbody -mittauksen keväällä ja syksyllä
  - Lasten pesiskoulu kesällä
  - Harrastepesis kesällä ja syksyllä
  - Yleisurheilukoulu
  - Ohjattu ilmainen kuntosalivuoro
  - Hyvinvointiluento
  - Liikuntaleikkipäivä koko perheelle
  - Useita lajikokeiluja: puistojumppa, tankofutis, Venus kuntoon, kehonhuolto, Lavis, Bunda, sirkuskoulu, jooga

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen henkilöstöresurssit olivat vapaa-aikaohjaaja 10 % työajasta.

- Veteraanijuhla yhteistyössä Kappeliseurakunnan kanssa; ”100-vuotta Suomi-neidon jalanjäljissä” -runoesitys
- Dzitari-duo Salmenrannassa
- Kasakkatanssiteatteri Artania Merijärven markkinoilla
- Junnu ja haitari Salmenrannassa
- Vasja Kataja -yhtyeineen Salmenrannassa
- Merijärven kotiseutuviikko heinäkuussa yhteistyössä yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa:
  - Merijärven markkinat
  - Kesällä kotiseutumuseon aukiolo
- Syysmarkkinat Aittatorilla
- Vanhustenviikon tapahtumat
- Joulumyyjäiset Kilpukassa yhteistyössä 4H:n kanssa
- Itsenäisyyspäiväjuhla yhteistyössä Merijärven kappeliseurakunnan kanssa
- Hakalan perheen joulukonsertti yhteistyössä Kotiseutuyhdistyksen kanssa

Vapaa-aikalautakunta yhteensä

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	9.551	10.850	5.929	4.921
Toimintamenot	-86.327	-106.166	-101.541	-4.625
Ulk. toimintakate	-76.776	-95.316	-95.612	-296
Sis. toimintakate	-70.387	-70.885	72.631	1.746
Katteet yht.	-147.164	-166.201	-168.243	-2.042
Poistot	-41.708	-37.457	-34.368	-3.089

2.1.4 Tekninen toimi

Tekninen lautakunta

Teknisen toimen tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää kuntalaisille viihtyisiä, turvallinen ja virikkeellinen työ- ja elinympäristö.

Teknisen hallinnon tehtävänä on teknisten palvelujen tuottaminen siten, että ne toteutetaan taloudellisesti ja oikea-aikaisesti.

Oltiin aktiivisesti mukana Oulun eteläisen alueen liikenneturvallisuustyössä, jossa on yhteensä 17 kuntaa.

Tekninen toimisto

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	1.260	1.260	1.462	-202
Toimintamenot	-56.122	-58.480	-58.870	390
Toimintakate	-54.862	-57.220	-57.408	188
Laskennalliset erät	-1.665	-	-1.789	1.789
Netto	-56.526	-57.220	-59.196	1.976

Rakennuskaavoitus

Ei hankkeita.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa, että rakentaminen kunnassa tapahtuu annettujen lakien ja asetusten määräämissä puitteissa. Kalajoen kaupungilta ostettiin aluearkkitehtipalvelut. Teknisen johtajan työ jakautui siten, että 35 % oli rakennustarkastusta ja siihen liittyvää neuvontaa ja 65 % teknisen toimen muita töitä.

Rakennuslupia myönnettiin 12 kpl ja toimenpidelupia 9 kpl.

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävät

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Muutos kpl 2017/18
Rakennusluvut	12	15	12	-
Toimenpideluvat	6	10	9	3
Henkilöstö	1	1	1	-

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	6.771	5.000	3.525	1.476
Toimintamenot	-26.321	-31.486	-26.273	-5.213
Toimintakate	-19.551	-26.486	-22.748	-3.738
Laskennalliset erät	-1.670	-	-1.589	1.589
Netto	-21.221	-26.486	-24.338	-2.149

Ympäristönsuojelu

Kunnan ympäristönsuojelutehtävät ovat lakisääteisiä ja liittyvät mm. lupien, rekisteröintien ja ilmoitusten käsittelyyn, valvontaan, tiedottamiseen ja neuvontaan. Tehtävänä on edistää ympäristön- ja luonnonsuojelua kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tehtävät perustuvat pääsääntöisesti ympäristönsuojelu-, jäte-, vesi-, vesihuolto-, maa-aines- ja luonnonsuojelulakeihin sekä niiden nojalla annettuihin asetuksiin ja valtioneuvoston päätöksiin.

Merijärven kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii tekninen lautakunta. Ympäristösihteerin palvelut on ostettu helmikuusta 2016 alkaen Ylivieskan kaupungilta. Ympäristösihteerin oli vuoden aikana Merijärvellä 23 työpäivää, minkä lisäksi työaikaa kului ympäristöluvan valmisteluun. Vuoden aikana tarkastettiin nitraattiasetuksen mukaisia ilmoituksia lannan aumauksesta 3 kpl. Vuoden aikana saapui ympäristölupahakemuksia 1 kpl ja rekisteröinti-ilmoituksia jätteen ammattimaisesta keräyksestä 1 kpl. Maa-aineslupahakemuksia ei tullut vireille. Vuoden lopussa kunnassa oli voimassa olevia maa-aineslupia 2 kpl.

Vuoden aikana päivitettiin ympäristönsuojeluviranomaisen taksat ja laadittiin ympäristönsuojelulain mukainen valvontasuunnitelma ja -ohjelma luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllistä valvontaa varten. Säännöllisen valvonnan tehtävien (ympäristötarkastaja) hoito ostetaan toistaiseksi Ylivieskan kaupungilta. Vuoden aikana ei suoritettu valvontakäyntejä, vaan tarkastukset aloitetaan vuonna 2019.

Haja-asutusalueiden jätevesineuvonnasta tiedotettiin kuntatiedotteessa ja ProAgria Oulun Jätevesineuvonta-hankkeen neuvoja osallistui Merijärven markkinoille. Jokilaaksojen jätelautakunnalle annettiin lausunto sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän tarkastelua koskevassa asiassa.

Ympäristönsuojelun toimintamenot olivat ennakoitua suuremmat, koska ympäristösihteerin työaikaa kului ennakoitua enemmän vireille tulleen ympäristölupahakemuksen käsittelyyn.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	2.197	1.170	776	394
Toimintamenot	-12.737	-8.890	-11.264	2.374
Toimintakate	-10.541	-7.720	-10.488	2.768
Laskennalliset erät	-	-	-	-
Netto	-10.541	-7.720	-10.488	2.768

Pelastustoimi

Jokilaaksojen pelastuslaitos järjesti ja tuotti lainsäädännön sekä kuntien siltä edellyttämät palvelut tehokkaasti, taloudellisesti ja tehtävien edellyttämällä laatu- ja laatutasolla. Pelastustoimen tehtäviä tuotetaan lähellä kuntalaisia vapaaehtoistoimintaa hyödyntäen. Merijärven paloaseman toimintavastuu oli Ylivieskan palopäälliköllä.

Yhteistoimintasopimuksen mukaiset kuntien maksusuudet laskivat toimintamenoja edellisvuodesta.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	47	-47
Toimintamenot	-76.259	-80.440	-76.507	-3.933
Toimintakate	-76.259	-80.440	-76.461	-3.979
Poistot	-	-	-	-
Netto	-76.259	-80.440	-76.461	-3.979

Asuinrakennukset

Kunnan omistuksessa on yhteensä 51 vuokra-asuntoa. Asuinkiinteistöihin tehtiin tarvittavia vuosikorjauksia. Töiden suunnittelulla ja toteuttamisajankohdan valinnalla on ratkaiseva merkitys kustannusten kurissa pitämiseen.

Toimintatulot alittuivat verrattuna talousarvioon. Vuokratuotot arvioitua pienemmät.

Asuinrakennusten osalta toimintamenot alittuivat.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	211.421	226.000	213.002	12.998
Toimintamenot	-102.476	-111.416	-86.411	-25.005
Toimintakate	108.945	114.584	126.591	-12.007
Poistot	-61.259	-62.288	-65.508	3.220
Laskennalliset erät	-	-	-	-
Netto	47.686	52.296	61.081	-8.785

Hallinto- ja laitosrakennukset

Hallinto- ja laitosrakennuksiin kuuluvat kunnanvirasto, koulu, Kilpukka, kirjasto, Salmenranta, terveysasema, ryhmäperhepäiväkoti, nuorisotoimisto, Ristivuoren maja, Tähjän kotiseututalo ja museo.

Terveysasema, Salmenranta ja ryhmäperhepäiväkoti on vuokrattu Kalajoen kaupungille sosiaali- ja terveystoimen käyttöön.

Hallintorakennusten toimintatulot ylittivät ennakoidusta. Toimintatulot koostuvat lähinnä vuokrista. Toimintamenot toteutuivat ennakoidusti.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	222.001	225.752	244.830	-19.078
Toimintamenot	-474.306	-490.814	-496.796	5.982
Toimintakate	-252.305	-265.062	-251.967	-13.095
Poistot	-35.185	-35.520	-42.243	6.723
Laskennalliset erät	-40.615	-	-40.313	40.313
Netto	-328.104	-300.582	-334.522	33.940
Sisäiset netto	290.945	300.952	296.671	4.281

Muut rakennukset

Muihin kiinteistöihin kuuluvat teollisuushalli, huoltoaseman kiinteistö, Rahakulman yksi osake, Säästöalan kaksi osaketta, Mäkelän halli, Purontien halli ja Pyhäkosken kioski.

Toimintatulot alittivat talousarvion. Tulojen poikkeama johtuu suurelta osin siitä, että teollisuushalli ei ole ollut vuokrattuna arvioidusti.

Toimintamenot alittuivat talousarvioon nähden.

Palvelualueet tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	50.114	86.600	61.978	24.622
Toimintamenot	-89.815	-91.481	-87.772	-3.709
Toimintakate	-39.701	-4.881	-25.794	20.913
Poistot	-65.348	-67.111	-67.867	756
Laskennalliset erät	-149	-	-112	112
Netto	-105.199	-71.992	-93.772	21.780

KIINTEISTÖT YHTEENSÄ

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	483.669	538.352	519.907	18.445
Toimintamenot	-666.711	-726.911	-671.076	-55.835
Toimintakate	-183.041	-188.559	-151.169	-37.390
Poistot	-161.792	-164.919	-175.618	10.699
Laskennalliset erät	-40.764	-	-40.426	40.426
Netto	-385.597	-353.478	-367.213	13.735
Sisäiset netto	284.517	294.342	291.244	3.098
Ulk. ja sis. netto	-101.080	-59.136	-75.969	16.833

Liikenneväylät

Merijärven kunta aurauttaa jokaiseen merijärviseen vakituisesti asuttuun talouteen tiet ilmaiseksi. Yksityisille myönnettiin kesäkunnossapitoavustusta 10.973 euroa.

Toimintamenot alittivat talousarvion.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	1.260	1.260	1.873	-613
Toimintamenot	-88.435	-87.300	-81.867	-5.433
Toimintakate	-87.175	-86.040	-79.995	-6.045
Poistot	-11.373	-18.200	-33.612	15.412
Laskennalliset erät	-14.703	-	-12.917	12.917
Netto	-113.250	-104.240	-126.523	22.283

Puistot ja muut alueet

Puistot ja muut alueet sisältää kaava-alueella olevat puistot sekä kunnan omistamat metsät. Kunta ei myynyt vuoden aikana puuta, näin ollen korjuukustannuksiakaan ei syntynyt.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	7.717	19.700	12.298	7.402
Toimintamenot	-13.608	-29.148	-26.546	-2.602
Toimintakate	-5.891	-9.448	-14.248	4.800
Poistot	-1.628	-1.930	-708	-1.222
Laskennalliset erät	-1.110	-	-1.178	1.178
Netto	-8.629	-11.378	-16.134	4.756

Jätehuolto

Merijärven kunta kuuluu osakkaana kuntien omistamaan Vestia Oy:n jäteyhtiöön, jonka omistaa 16 alueen kuntaa. Jätehuollon viranomaistehtävät hoitaa Jokilaaksojen jätelautakunta, jossa on edustaja jokaisesta alueen kunnasta. Aukkaita alueella on noin 100 000 henkilöä. Jätteenkäsittelystä aiheutuvat kustannukset on jaettu kiinteistökohtaisesti vuodesta 2011 alkaen.

Konekeskus

Konekeskuksella on traktori, ajettavia ruohonleikkureita 3 kpl ja muuta pienkalustoa, joilla hoidetaan pihat, puistot, liikenneväylien kunnossapitoa, sekä vesi- ja viemärlaitoksen töitä. Kiinteistöjen hoidon ja vesi- ja viemärlaitoksen töiden kannalta traktori ja nykyinen kalusto on välttämätöntä.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	1.184	100	1.649	-1.549
Toimintamenot	-16.711	-17.090	-15.449	-1.641
Toimintakate	-15.527	-16.990	-13.799	-3.191
Poistot	-7.819	-7.570	-7.985	415
Laskennalliset erät	-2.475	-	-2.219	2.219
Netto	-25.821	-24.560	-24.003	-557

Liikunta-alueet

Sisältää liikunta-alueen hoitajan palkat sekä niiden kunnossapitoon tarvittavien aineiden ja tarvikkeiden kustannukset.

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	-	-	654	-654
Toimintamenot	-13.312	-13.960	-14.370	410
Toimintakate	-13.312	-13.960	-13.716	-244
Laskennalliset erät	-1.993	-	-2.197	2.197
Netto	-15.304	-13.960	-15.913	1.953
Sisäiset netto	13.312	13.960	13.716	244

Tekninen osasto yhteensä

Teknisen toimen toimintatulot toteutuivat ennakoitua pienempinä, myös toimintamenot olivat ennakoitua pienemmät.

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toimintatulot	504.057	566.842	542.190	24.652
Toimintamenot	-970.217	-1.053.705	-982.222	-71.483
Toimintakate	-466.159	-486.863	-440.032	-46.831
Poistot	-182.612	-192.619	-217.923	25.304
Laskennalliset erät	-64.379	-	-62.314	62.314
Netto	-713.150	-679.482	-720.269	40.787
Sisäiset netto	295.211	306.582	302.219	4.363
Ulk. + sis. netto	-417.939	-372.900	-418.050	45.150

2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	TA- muutokset	TA-muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TOIMINTATULOT					
Myyntituotot	834.520		834.520	973.306	-138.786
Maksutuotot	28.150		28.150	17.265	10.885
Tuet ja avustukset	48.750		48.750	63.160	-14.410
Muut toimintatuotot	534.382		534.382	514.743	19.639
TOIMINTATULOT	1.445.802	0	1.445.802	1.568.473	-122.672
Valmistus omaan käyttöön				0	0
TOIMINTAMENOT					
Henkilöstökulut	-2.089.100		-2.089.100	-2.106.820	17.720
Palvelujen ostot	-4.882.677	-3.500	-4.886.177	-4.919.713	33.536
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.071.080		-1.071.080	-1.181.764	110.684
Avustukset	-62.300		-62.300	-50.531	-11.769
Muut toimintakulut	-65.480		-65.480	-57.029	-8.451
TOIMINTAMENOT	-8.170.637	0	-8.174.137	-8.315.857	141.720
TOIMINTAKATE	-6.724.835	0	-6.728.335	-6.747.383	19.048
Verotulot	2.730.000		2.730.000	2.578.364	151.636
Valtionosuudet	4.191.000		4.191.000	4.196.742	-5.742
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	750		750	654	96
Muut rahoitustuotot	114.420		114.420	161.050	-46.630
Korkokulut	-40.000		-40.000	-20.268	-19.732
Muut rahoituskulut	-8.320		-8.320	-109.844	-101.524
Rahoitustuotot ja -kulut	66.850		66.850	31.593	-35.258
VUOSIKATE	263.015	0	259.515	59.315	200.200
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-376.546		-376.546	-403.053	-26.507
Poistot ja arvonalentumiset	-376.546		-376.546	-403.053	-26.507
TILIKAUDEN TULOS	-113.531	0	-117.031	-343.738	226.707
TILIKAUDEN ALI/YLIJÄÄMÄ	-113.531	0	-117.031	-343.738	226.707

Verotulojen erittely

VEROTULOT	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan tulovero	2.400.000	0	2.400.000	2.125.723	274.277
Osuus yhteisöveron tuotosta	220.000	0	220.000	331.532	-11.109
Kiinteistövero	110.000	0	110.000	121.109	-111.532
YHTEENSÄ	2.730.000	0	2.730.000	2.578.364	151.636

Valtionosuuksien erittely

VALTIONOSUUDET	Alkuperäinen talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnan peruspalvelu- jen valtionosuus, ml. tasaukset	4.191.000	0	4.191.000	2.755.331	1.435.669
Opetus- ja kulttuuri- toimen muut valtion- osuudet		0		-159.117	159.117
Verotuloihin perustu- va valt. osuuden tasaus		0		1.600.528	-1.600.528
YHTEENSÄ	4.191.000	0	4.191.000	4.196.742	-5.742

2.3 Investointiosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KUNNANHALLITUS					
Metsäautotien kunnostus					
Menot	13.000	0	13.000	14.022	-1.022
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	13.000	0	13.000	14.022	-1.022

Kunta osallistui Heinisuon metsäautotien kunnostukseen.

Koivupuhdon koulu

Menot	15.200	0	15.200	15.082	118
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	15.200	0	15.200	15.082	118

ICT-välineitä ja kalustoa.

Kirjasto

Menot	4.000	0	4.000	4.271	-271
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	4.000	0	4.000	4.271	-271

Kalustoa.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Maa-alueet

Menot	0	30.000	30.000	30.024	-24
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	30.000	30.000	30.024	-24

Ostettiin Tuomela-niminen tila, kiinteistötunnus 483-401-6-84.

Uudet rivitalot

Menot	340.000	0	340.000	417.884	-77.884
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	340.000	0	340.000	417.884	-77.884

Uusi rivitalo valmistui heinäkuussa.

Kunnantoimisto

Menot	15.000	0	15.000	0	15.000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	15.000	0	15.000	0	15.000

Sisäpuolen pintaremonttia ei toteutettu.

Palvelukeskus Salmenranta

Menot	0	0	0	-5.104	5.104
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	-5.104	5.104

Vuonna 2017 syntyneet vesikaton peruskorjauksen suunnittelukustannukset siirrettiin käyttötalouteen.

Koivupuhdon koulu

Menot	12.000	0	12.000	14.290	-2.290
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	12.000	0	12.000	14.290	-2.290

Kahden luokkahuoneen osittainen yhdistäminen sekä hallintotilojen kolmen huoneen lattiamateriaalin uusiminen. Kustannukset yhteensä 15.052 € Vuonna 2017 syntyneet asuntolapuolen korjauksen suunnittelukustannukset 762 € siirrettiin käyttötalous.

Eskari-päiväkoti

Menot	1.400.000	1.200.000	200.000	39.930	160.070
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	1.400.000	1.200.000	200.000	39.930	160.070

Eskari-päiväkodin suunnittelun ja maaperätutkimusten kustannuksia.

Skeittiparkki

Menot	0	0	0	0	0
Tulot	0	0	0	3.841	3.841
Netto	0	0	0	3.841	3.841

Loput avustuksesta skeittiparkki-hankkeelle.

Jätevedenpuhdistamo

Menot	545.000	0	545.000	653.650	-108.650
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	545.000	0	545.000	653.650	-108.650

Lietteenkäsittelyrakennuksen sekä kompostikentän rakentaminen.

Vesijohtoverkosto

Menot	10.000	0	10.000	7.234	2.766
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	10.000	0	10.000	7.234	2.766

Vesilaitoksen rakennustoiminta kohdistui talojohdojen rakentamiseen.

Viemäriverkosto

Menot	10.000	0	10.000	0	10.000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	10.000	0	10.000	0	10.000

Viemäriverkoston rakentamiskustannukset olivat niin pienet, että ne on kirjattu käyttötalous.

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	263.015	-3.500	259.515	59.315	200.200
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korj. erät					
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2.364.200	1.170.000	-1.194.200	-1.191.282	-2.918
Rahoitusosuudet inv.menoihin				3.841	-3.841
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	340.000		340.000		340.000
Toiminta ja investoinnit netto	-1.761.185	1.166.500	-594.685	-1.128.125	533.441
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset muille				-24.712	24.712
Antolainasaamisten vähennykset muilta	2.000		2.000	1.500	500
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	650.000		650.000	700.000	-50.000
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-312.402		-312.402	-313.402	1.000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset					
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen				-242.589	

2.5 Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA					
HALLINTO-OSASTO menot	363.850	0	363.850	349.543	-14.307
HALLINTO-OSASTO tulot	11.730	0	11.730	8.735	2.995
ELINKEINOPALVELUT					
Elinkeinotoimi menot	129.955	0	129.955	121.607	-8.348
Elinkeinotoimi tulot		0		955	-955
Maaseututoimi menot	41.820	0	41.820	38.746	-3.074
Maaseututoimi tulot				2.225	-2.225
SOSIAALI- JA TERVEYS- TOIMI					
Sosiaalitoimi menot	1.705.690	0	1.705.690	1.621.530	-84.160
Sosiaalitoimi tulot	9.000	0	9.000	5.710	3.289
Terveystoimi menot	2.448.744	0	2.448.744	2.636.319	-187.575
Terveystoimi tulot					
SIVISTYSOSASTO					
Sivistyslautakunta menot	1.754.495	3.500	1.757.995	1.755.270	-2.725
Sivistyslautakunta tulot	249.280	0	249.280	249.850	-570
Vapaa-aikalautakunta menot	106.166	0	106.166	101.541	-4.625
Vapaa-aikalautakunta tulot	10.850	0	10.850	5.929	4.921
TEKNINEN TOIMI					
Tekninen lautakunta menot	1.053.705	0	1.053.705	982.222	-71.483
Tekninen lautakunta tulot	566.842	0	566.842	542.190	24.652
VESI- JA VIEMÄRIL. menot	115.362	0	115.362	109.570	-5.793
VESI- JA VIEMÄRIL. tulot	137.000	0	137.000	139.334	-2.334
VESI- JA VIEMÄRIL. netto	21.638	0	21.638	29.765	-8.127
POLTTOAINEJAKELU menot	450.850	0	450.850	599.512	148.662
POLTTOAINEJAKELU tulot	461.100	0	461.100	598.495	-137.395
POLTTOAINEJAKELU netto	10.250	0	10.250	-1.016	11.266
TUOSLASKELMAOSA					
Verotulot	2.730.000	0	2.730.000	2.578.364	151.636
Valtionosuudet	4.191.000	0	4.191.000	4.196.742	-5.742
Korkotulot	750	0	750	654	96
Muut rahoitustulot	114.420	0	114.420	161.050	-46.630
Korkomenot	40.000	0	40.000	20.268	-19.732
Muut rahoitusmenot	8.320	0	8.320	109.844	101.524
Yhteensä (vuosikate)	263.015	3.500	259.515	59.315	200.200

INVESTOINTIOSA	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Kunnanhallitus menot Kunnanhallitus tulot	-32.200	0	-32.200	-33.375	1.175
Tekninen lautakunta menot Tekninen lautakunta tulot	-2.332.000	1.170.000	-1.162.000	-1.157.907 3.841	-4.093 -3.841
RAHOITUSOSA					
Talousarviolainojen otto Talousarviolainojen maksu	650.000 -312.402	0	650.000 -312.402	700.000 -313.402	-50.000 1.000

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2018	2017
Toimintatuotot		
Myyntituotot	973.306,32	872.653,81
Maksutuotot	17.264,90	35.398,40
Tuet ja avustukset	63.159,82	27.098,53
Muut toimintatuotot	514.742,66	483.534,66
Toimintatuotot yhteensä	1.568.473,70	1.418.685,40
Valmistus omaan käyttöön		
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1.645.487,57	-1.535.353,64
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-432.692,74	-421.810,78
Muut henkilösivukulut	-28.639,64	-36.238,40
Palvelujen ostot		
Asiakaspalvelujen ostot	-4.130.687,87	-4.145.948,48
Muiden palvelujen ostot	-789.024,78	-699.708,33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1.181.763,70	-1.024.590,68
Avustukset	-50.531,36	-51.197,27
Muut toimintakulut	-57.029,20	-97.789,66
Toimintakulut yhteensä	-8.315.856,86	-8.012.637,16
TOIMINTAKATE	-6.747.383,16	-6.593.951,76
Verotulot	2.578.363,55	2.606.234,88
Valtionosuudet	4.196.742,00	4.303.116,00
Rahoitustuotot ja -menot:		
Korkotuotot	653,75	668,88
Muut rahoitustuotot	161.049,98	69.431,51
Korkokulut	-20.267,55	-20.615,77
Muut rahoituskulut	-109.843,68	-2.457,50
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	31.592,50	47.027,12
VUOSIKATE	59.314,89	362.426,24
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman muk.poistot	-403.052,89	-353.480,93
Tilikauden tulos	-343.738,00	8.945,31
Tilikauden yli-/alijäämä	-343.738,00	8.945,31

3.2 Rahoituslaskelma

	2018	2017
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Tulorahoitus		
Vuosikate	59.314,89	362.426,24
Tulorahoituksen korjauserät	0	1.776,70
Tulorahoitus yhteensä	59.314,89	364.202,94
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-1.191.281,70	-345.893,92
Rahoitusosuudet investointimenoihin	3.841,43	23.000,00
Pysyvien vastaavien hyödyk. luovutustulot	0	9.340,50
Investoinnit yhteensä	-1.187.440,27	-313.553,42
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1.128.125,38	50.649,52
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-24.712,00	
Antolainasaamisten vähennykset	1.500,00	1.500,00
Antolainaukset yhteensä	-23.212,00	1.500,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	700.000,00	300.000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-313.402,29	-686.918,29
Lyhytaikaisten lainojen muutos		600.000,00
Lainakannan muutokset yhteensä	386.597,71	213.081,71
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-2.132,04	-7.799,46
Saamisten muutos	-10.797,13	-43.029,29
Korottomien velkojen muutos	-107.867,53	180.216,59
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	-120.797,13	144.986,76
Rahoituksen rahavirta	242.588,58	359.568,47
RAHAVAROJEN MUUTOS	-885.536,80	410.217,99
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2.599.074,27	3.484.611,07
Rahavarat 1.1.	3.484.611,07	3.074.393,08
Rahavarojen muutos	-885.536,80	410.217,99

3.3 Tase

VASTAAVAA	2018	2017
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Muut pitkävaikutteiset menot	14.964,81	3.278,52
2. Tietokoneohjelmistot		
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	14.964,81	3.278,52
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	584.137,91	554.114,35
2. Rakennukset	5.604.551,34	4.628.833,90
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	466.552,21	555.330,00
4. Koneet ja kalusto	115.254,99	131.485,71
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	39.930,50	167.961,90
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	6.810.426,34	6.037.725,86
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	1.793.879,57	1.793.879,57
3. Muut lainasaamiset	96.462,34	73.250,34
Sijoitukset yhteensä	1.890.341,91	1.867.129,91
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	18.894,34	16.762,30
5. Ennakkomaksut		
Vaihto-omaisuus yhteensä	18.894,34	16.762,30
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	2.900,00	
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	166.258,19	129.578,01
3. Muut saamiset	20.674,67	51.244,00
4. Siirtosaamiset	14.770,33	12.983,62
Saamiset yhteensä	204.603,19	193.805,63
III Rahoitusarvopaperit		
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2.160.971,06	2.674.659,13
Rahoitusarvopaperit yhteensä	2.160.971,06	2.674.659,13
IV Rahat ja pankkisaamiset	438.103,21	809.951,94
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11.538.305,47	11.603.313,29

VASTATTAVAA	2018	2017
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	4.196.226,48	4.196.226,48
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2.915.811,42	2.906.866,11
VI Tilikauden yli-/alijäämä	-343.738,00	8.945,31
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	6.768.299,90	7.112.037,90
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2.110.453,14	1.680.527,43
7. Muut velat	142.798,11	141.673,59
Pitkäaikainen yhteensä	2.253.251,25	1.822.201,02
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1.270.074,29	1.313.402,29
5. Saadut ennakot	176,71	
6. Ostovelat	867.881,31	1.063.734,40
7. Muut velat	39.982,93	38.671,66
8. Siirtovelat	338.639,09	253.266,02
Lyhytaikainen yhteensä	2.516.754,32	2.669.074,37
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11.538.305,47	11.603.313,29

3.4 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	2018	2017
	1.000 €	1.000 €
Toimintatuotot	4.465	4.221
Toimintakulut	-11.361	-11.034
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	12	1
Toimintakate	-6.884	-6.812
Verotulot	2.578	2.606
Valtionosuudet	4.493	4.549
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	1
Muut rahoitustuotot	167	71
Korkokulut	-23	-24
Muut rahoituskulut	-112	-3
Vuosikate	221	387
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-576	-510
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Arvonalentumiset	-3	0
Satunnaiset erät	77	0
Tilikauden tulos	-282	-124
Tilinpäätössiirrot	-1	-5
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	-1	-1
Vähemmistöosuudet	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-284	-130

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2018	2017
	1.000 €	1.000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	221	388
Satunnaiset erät	77	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-87	2
Toiminnan rahavirta	211	390
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1.423	-740
Rahoitusosuudet inv.menoihin	4	23
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	93	44
Investointien rahavirta	-1.327	-673
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1.115	283
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-25	0
Antolainasaamisten vähennys	2	2
Lainakannan muutokset		
Pitkäaik. lainojen lisäys	803	1.436
Pitkäaik. lainojen vähennys	-484	-732
Lyhytaik. lainojen muutos	-10	600
Oman pääoman muutokset	-1	20
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-6	9
Saamisten muutos	8	-404
Korottomien velkojen muutokset	-89	221
Rahoituksen rahavirta	198	1.152
Rahavarojen muutos	-918	869
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	3.032	4.306
Rahavarat 1.1.	4.306	3.441

Konsernitase (1.000 €)

	2018	2017
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	9.231	8.578
Aineettomat hyödykkeet	85	47
Aineettomat oikeudet	43	34
Muut pitkävaikutteiset menot	27	2
Ennakkomenot	15	11
Aineelliset hyödykkeet	8.343	7.725
Maa- ja vesialueet	629	588
Rakennukset	6.689	5.743
Kiinteät rakenteet ja laitteet	532	728
Koneet ja kalusto	326	346
Muut aineelliset hyödykkeet	3	2
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	163	318
Sijoitukset	803	806
Osakkuusyhteisöosuudet	589	597
Osakkeet ja osuudet	124	143
Muut lainasaamiset	89	66
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	37	37
Valtion toimeksiannot	13	18
Muut toimeksiantojen varat	23	19
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3.623	5.222
Vaihto-omaisuus	48	42
Aineet ja tarvikkeet	45	42
Saamiset	544	875
Pitkäaikaiset saamiset	3	0
Muut saamiset	3	0
Lyhytaikaiset saamiset	541	875
Myyntisaamiset	409	392
Muut saamiset	83	441
Siirtosaamiset	49	42
Rahoitusarvopaperit	2.213	2.724
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	2.190	2.701
Muut arvopaperit	23	23
Rahat ja pankkisaamiset	818	1.582
YHTEENSÄ	12.891	13.837

VASTATTAVAA

	2018	2017
OMA PÄÄOMA	6.815	6.988
Peruspääoma	4.198	4.196
Osakepääoma		
Liittymismaksurahasto		
Arvonkorotusrahasto	20	20
Muut omat rahastot	100	97
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2.781	2.807
Tilikauden yli-/alijäämä	-285	-132
VÄHEMMISTÖOSUUDET	24	34
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	11
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset	0	11
PAKOLLISET VARAUKSET	149	145
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	149	145
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	38	37
Valtion toimeksiannot	13	18
Lahjoitusrahastojen pääomat	0	2
Muut toimeksiantojen pääomat	25	18
VIERAS PÄÄOMA	5.865	6.622
Pitkäaikainen	2.669	3.368
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2.514	3.098
Lainat julkisyhteisöiltä	0	128
Muut velat	155	142
Lyhytaikainen	3.196	3.255
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1.361	1.360
Lainat julkisyhteisöiltä	0	9
Saadut ennakot	0	1
Ostovelat	997	1.193
Muut velat	146	101
Siirtovelat	689	588
Laskennalliset verovelat	3	3
YHTEENSÄ	12.891	13.837

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta ja rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa (KuntaL 113 § ja KPL 3:2 §). Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut erillisen yleisohjeen kunnan liitetiedoista.

4.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Kunnan tuloverot on kirjattu verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan kalenterikuukausittain ao. tilikauden verotuloksi. Joulukuun negatiivinen verotulojen tilitysmäärä on kirjattu ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettyinä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla valtionosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poiston on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa. Poistoihin tehtiin korjauksia vuodelta 2016 yht. 3.345,58 € ja vuodelta 2017 yht. 19.973,95 €

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen markkina-arvoon.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kuituverkko-osuuskunta on yhdistetty, muita osakkuusyhteisöjä ei.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty menetelmällä, joka vastaa keskeisiltä osin hankintamenetelmää.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero on kirjattu konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Taseeseen sisältymättömät vastuusitoumukset ja vastuut

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet:				
Takausvastuut	26.118	38.317	354.323	521.323
Yhteensä	26.118	38.317	354.323	521.323
Muiden puolesta annetut vakuudet:				
Takausvastuut			353.005	381.189
			353.005	381.189
Vakuudet yhteensä:	26.118	38.317	707.328	902.512

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2018	2017	2018	2017
Vuokravastuut:				
Vuokravastuut yhteensä	95.758	103.051		
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	16.737	14.779		
Leasingvastuut:				
Leasingvastuut yhteensä	11.709	13.423	2.112	
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2.836	3.218	1.866	3.022
Vastuut yhteensä:	127.040	134.472	3.978	3.022

4.3 Tuloslaskelman liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	2018	2017
Hallinto- ja elinkeino-osasto	625.460	474.839
Sosiaali- ja terveystoiminta	5.711	16.820
Sivistystoiminta	255.779	285.082
Tekninen osasto	542.190	504.057
Vesi- ja viemäritoiminta	139.334	137.887
Yhteensä	1.568.474	1.418.685
Verotulojen erittely	2018	2017
Kunnan tulovero	2.125.723	2.267.622
Osuus yhteisöveron tuotosta	121.109	136.155
Kiinteistövero	331.532	202.457
Verotulot yhteensä	2.578.364	2.606.234
Valtionosuuksien erittely	2018	2017
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2.755.331	4.134.948
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1.600.528	1.601.904
Järjestelmämuutosten tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-159.117	-168.168
Valtionosuudet yhteensä	4.196.742	4.303.116

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Poistosuunnitelma on käsitelty kunnanvaltuustossa 30.10.2013 § 38.

Aineettoman hyödykkeet aika		Tasapoisto ohje	Menojäännös ohje	Poisto- vuosi/%
Kehittämismenot	2-5 v	ei suositella	5 v	
Aineettomat oikeudet	5-20 v	ei suositella	5 v	
ATK-ohjelmat	2-5 v	ei suositella	5 v	

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa	Ei poisteta	
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-50 v	5-10 %	40 v	
Kilpukka			50 v	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20-30 v	10-15 %	30 v	
Talousrakennukset	10-20 v	15-20 %	15 v	
Vapaa-ajan rakennukset	20-30 v	10-15 %	30 v	
Asuinrakennukset	30-50 v	5-10 %	40 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, torit, puistot	15-20 v	15-20 %	20 %	
Muut maa- ja vesirakenteet	15-30 v	10-25 %	20 %	
Vedenjakeluverkosto	30-40 v	7-10 %	10 %	
Viemäriverkosto	30-40 v	7-10 %	10 %	
Koneet ja kalusto				
Muut kuljetusvälineet	4-7 v	25-30 %	10 v	
Muut liikkuvat työkonet	5-10 v	25-30 %	10 v	
Muut kevyet koneet	5-10 v	25-30 %	10 v	
Muut laitteet ja kalusteet	3-5 v	30-40 %	5 v	
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	Käytön mukaan		Käytön mukaan	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoaikaa		Ei poisteta	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoaikaa		Ei poisteta	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on **alle 2.600 €** rakennusten osalta **alle 8.000 €** kirjataan vuosikuluiksi.

4.4 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet 2018

	Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3.279	3.279
Lisäykset tilikauden aikana	14.022	14.022
Rahoitusosuudet tilikaudella		
Vähennykset tilikaudella		
Siirrot erien välillä		
Tilikauden poisto+2016-2017 korjaukset	-2.336	-2.336
Arvonlenn. ja niiden palautukset		
Poistamaton hankintameno 31.12.	14.965	14.965
Arvonkorotukset		
Kirjanpitoarvo 31.12.	14.965	14.965

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	Aineelliset yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	554.114	4.628.834	555.330	131.486	167.962	6.037.726
Lisäykset tilikauden aikana	30.024	1.248.681	7.233	19.352	39.930	1.345.220
Rahoitusosuudet tilikaudella			-3.841			-3.841
Vähennykset tilikaudella						
Siirrot erien välillä					-167.962	-167.962
Tilikauden poisto+2016-2017 korjaukset		-272.964	-92.170	-35.583		-400.717
Arvonlenn. ja niiden palautukset						
Poistamaton hankintameno 31.12.	584.138	5.604.551	466.552	115.255	39.930	6.810.426
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	584.138	5.604.551	466.552	115.255	39.930	6.810.426

Pysyvien vastaavien sijoitukset 2018

Osakkeet ja osuudet	Tytäryhteisö- osakkeet	Kuntayhtymä osuudet	Osakkuusyhteisö osakkaat	Muut	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	332.228	760.263	581.898	119.490	1.793.879
Lisäykset tilikauden aikana					
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikaudella					
Siirrot erien välillä					
Tilikauden poisto					
Arvonlenn. ja niiden palautukset					
Poistamaton hankintameno 31.12.	332.228	760.263			
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	332.228	760.263	581.898	119.490	1.793.879

Muut lainasaamiset	Saamiset konserniyht.	Saamiset vky:ltä	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	7.750	65.500	73.250
Lisäykset tilikauden aikana	24.712		
Rahoitusosuudet tilikaudella		-1.500	
Vähennykset tilikaudella			
Siirrot erien välillä			
Tilikauden poisto			
Arvonlenn. ja niiden palautukset			
Poistamaton hankintameno 31.12.	32.462		
Arvonkorotukset			
Kirjanpitoarvo 31.12.	32.462	64.000	96.462

Tytär yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytär yhteisöt						
As Oy Merijärven Isopelto	Merijärvi	85,29%	85,29%	257	28	0
Ristivuori Oy	Merijärvi	66,60%	66,60%	17	6	0
Merijärven Kehityskeskus Oy	Merijärvi	100%	100%	49	0	0
Kuntayhtymät						
P-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	0,41%	0,41%	700	948	46
Raahen koulutuskuntayhtymä	Raahe	3,11%	3,11%			
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Oulu	0,27%	0,27%	4	27	1
Osakkuusyhteisöt						
Kiint. Oy M:ven Säästöalo	Merijärvi	42,64%				
As Oy M:ven Sotaveteraanit	Merijärvi	n. 20%				
As Oy M:ven Kivipelto	Merijärvi	43,63%				
As Oy M:ven Aliinipuisto	Merijärvi	21,88%				
As Oy M:ven Katajanmarja	Merijärvi	21,97%				
As Oy M:ven Pihlajanmarja	Merijärvi	54,03%				
Jokilaaksojen Kuituverkko-osk.	Sievi	33,3%	33,3%	8	883	12

4.5 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoman erittely	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	4.196.226	4.196.226
Lisäykset	-	-
Vähennykset	-	-
Peruspääoma 31.12.	4.196.226	4.196.226
Edellisten tilikausien ylijäämä	2.915.811	2.906.866
Tilikauden ylijäämä/-alijäämä	-343.738	8.945
Oma pääoma yhteensä	6.768.299	7.112.037
Myöh. kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat	2018	2017
-Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 030 155	426 918
Muiden velkojen erittely	2018	2017
-Liittymismaksut	118.195	110.895
-Liittymismaksut vky	14.644	22.450
Olennaiset siirtovelat	2018	2017
-Lomapalkkajaksotus	168.971	143.982
-Valtionosuusennakot	16.890	24.492
-Palosuojelurahasto (paloasemakiint. valt. av. palautus)	-	16.146
-Verohallinto, 12/18 negatiiviset verotulot	117.094	-
-SEO polttoainetoimitukset	21.669	-
-Muut velat	14.015	68.646
Yhteensä	338.639	253.266

4.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	2018	2017
Takaus Merijärven vanhustenkotiyhdistykselle	301.372	323.627
Takaus Vestia Oy	47.528	53.377
Osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	6.388.289	6.331.519
-mahdollista vastuuta kattava osuus rahastosta	4.104	4.184
As Oy Merijärven Isopelto	21.323	21.323
Jokilaaksojen Kuituverkko-osuuskunta	333.000	500.000
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2018	2017
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	6.388.289	6.331.519
Kunnan osuus takauskesk. kattamattomista takausvastuista 31.12	0	0
Kunnan mahd. vastuuta kattava osuus takauskesk. rahastosta 31.12.	4.104	4.184
Leasingvastuut		
Kunnan leasingvastuut	2.112	-

4.7 Henkilöstöä ja tilintarkastusta koskevat liitetiedot

Merijärven kunnan palveluksessa oli kertomusvuoden lopulla yhteensä **45** henkilöä, joista **39** oli vakinaista ja **6** määräaikaista ja sijaisia.

Kunnan henkilöstö 31.12.2018

OSASTO	Virkasuhde		Työsuhde		Yhteensä	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Vakinaiset						
Hallinto- ja elinkeinotoimi	2,00	2,00	1,50	1,50	3,50	3,50
Sivistystoimi	19,55	18,55	7,84	7,84	27,39	26,39
Tekninen toimi	1	1	7,95	6,95	8,95	7,95
Yhteensä	22,55	21,55	17,29	16,29	39,84	37,84
Muut						
Määräaikaiset	5,67	8,53	2	-	7,67	8,53
Työllistetyt	-	-	-	-	-	-
Yhteensä	5,67	8,53	2	-	7,67	8,53

Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma 31.12.2018

-25	25-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56-60	61-	Yhteensä
0	2	3	4	4	7	9	9	4	42
0 %	4,77 %	7,14 %	9,52 %	9,52 %	16,67 %	21,43 %	21,43 %	9,52 %	100 %

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli **49,59** vuotta (vuonna 2017: 48,66 vuotta).

Henkilöstön palkkamenot vuonna 2018 olivat 1.645.487 € jossa oli nousua edelliseen vuoteen 7,17 %. Henkilöstökulut kaikkineen olivat 2.106.819 € Henkilöstökulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 5,69 %.

Merijärven kunnan palkkamenojen kehitys 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Hallinto- ja elinkeino-osasto	155.089	159.995	151.198	138.552	154.341
Sosiaali- ja terveysosasto	-	-	-	-	-
Sivistysosasto	1.153.591	1.158.710	1.191.455	1.139.659	1.188.208
Tekninen osasto	271.815	274.485	267.688	284.668	294.115
Vesi- ja viemärilaitos	11.055	10.864	10.899	11.114	12.566
Yhteensä	1.591.550	1.604.054	1.621.240	1.573.993	1.649.230

Sijaisten palkkamenot 2014-2018

	2014	2015	2016	2017	2018
Menot	129.962	134	152.469	200.169	182.084
Muutos-%	-24	3,2	13,7	31,29	-9,03

Kunnan henkilökunnan sairauden johdosta tapahtuvat poissaolot lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna **35,6** %:lla. Lapsen liittyvät poissaolot vähenivät. Palkattomia poissaoloja oli vuonna 2018 yhteensä 848 kalenteripäivää, josta 17 pv lapsen hoitovapaita.

Poissaolot kalenteripäivinä

Osasto	Sairausloma	Työtapaturma	Yhteensä 2018	Yhteensä 2017	Muutos 17-18
Hallinto- ja elinkeino-osasto	228		228	95	140,00 %
Sivistysosasto	251		249	129	93,02 %
Tekninen osasto	189		189	267	-29,21 %
Yhteensä	666		666	491	

Lapseen liittyvät poissaolot ja palkattomat poissaolot

Osasto	Lapseen liittyvät poissaolot		Palkattomat poissaolot	
	2018	2017	2018	2017
Hallinto- ja elinkeino-osasto	-	-	21	-
Sivistysosasto	17	13	827	785
Tekninen osasto	-	-	-	16
Yhteensä		13	848	801

Kunnan henkilökunnasta vanhuuseläkkeelle siirtyi 1 henkilö vuonna 2018. Eläköityminen kasvaa lähivuosien aikana, mutta vauhti ei ole hälyttävää. Työelämässä on mahdollista pysyä 68-vuotiaaksi saakka.

Henkilöstön työhyvinvoinnin tukemisessa siirryttiin uuteen järjestelmään vuonna 2014. Henkilöstölle tarjottiin 50 €n arvosta liikunta- ja kulttuuriseteleitä (Smartum), jotka voi käyttää valintansa mukaan joko henkisen tai fyysisen hyvinvoinnin edistämiseen. Vaihtoehtoisesti kuittia vastaan maksettiin korkeintaan 50 €/vuosi työntekijän käyttäessä liikunta- tai kulttuuripalvelua.

Tilintarkastuksen palkkiot eriteltyinä:

Tilintarkastajan palkkiot	2018	2017
Tilintarkastuspalkkiot	4.421 €	4.418 €
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	1.958 €	1.776 €
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	6.379 €	6.194 €

Puolueverot	2018	2017
Lisättävät puolueverot	782,50 €	723,76 €

5. ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Kirjanpidollisesti eriytetyn taseyksikön tilinpäätöslaskelmat

5.1.1 Vesi- ja viemärlaitoksen tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
LIKEVAIHTO	148.448,66	148.676,73
Liiketoiminnan muut tuotot		-286,09
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-72.081,15	-77.881,79
Palvelujen ostot	-25.336,88	-21.854,24
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-12.745,85	-10.533,81
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-2.116,15	-1.869,94
Muut henkilösivukulut	-234,53	-238,12
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-39.022,08	-28.195,75
Liiketoiminnan muut kulut	3,63	
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	-3.084,35	7.816,99
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomasta	-9.020,49	-9.020,49
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-12.104,84	-1.203,50

5.1.2 Vesi- ja viemäri­laitos rahoituslaskelma

	2018	2017
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä	-12.104,84	-1.203,50
Poistot ja arvonalentumiset	39.022,08	28.195,75
Rahoitustuotot ja -kulut	0	9.020,49
Muut tulorahoituksen korjauserät		
Sisäiset tuotot -	-9.114,55	-10.503,95
Sisäiset menot +	10.342,90	1.920,65
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-660.883,30	-95.257,48
Toiminnan ja investointien rahavirta	-632.737,71	-67.828,04
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Liittymismaksujen muutos	7.300,00	3.300,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaisten saamisten muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	2.398,94	-3.722,93
Korottomien velkojen muutos kunnalle	624.024,93	80.058,75
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	3.252,91	-14.381,32
Rahoitustoiminta netto	636.976,78	65.254,50
VAIKUTUS KUNNAN KASSAVAROIHIN	4.239,07	-2.573,54

5.1.3 Vesi- ja viemäri­laitos tase

	31.12.2018	31.12.2017
Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Muut rakennukset	720.728,66	63.950,14
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Johtoverkostot	273.209,96	287.065,45
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Keskeneräiset hankinnat	0	18.051,09
Vaihtuvat vastaavat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset		
Vesilaitoksen käyttömaksut	79.531,32	82.224,90
Viemäri­laitoksen käyttömaksut	14.601,20	14.306,56
	1.088.071,14	465.598,14
Oma pääoman		
Peruspääoma	300.682,86	300.682,86
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-55.166,29	-53.962,79
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-12.104,84	-1.203,50
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen		
Liittymismaksut ja muut velat	118.195,00	110.895,00
Lyhytaikainen		
Ostovelat	15.313,27	17.250,56
Korottomat velat kunnalle	708.886,89	84.861,96
Muut velat	11.976,94	6.873,23
Siirtovelat	287,31	200,82
	1.088.071,14	465.598,14

5.1.4 Vesihuoltolain edellyttämät lisätiedot

Vesi- ja viemärlaitos on eriytetty omaksi taseyksiköksi. Puhdasta vettä pystyttiin toimittamaan kaikkiin talouksiin häiriöttä, veden laatu pysyi hyvänä. Kuluttajilta perittiin perusmaksua talousvedestä 62,00 €/liittymä/vuosi ja jätevedestä 49,60 €/liittymä/vuosi. Kulutuksesta perittiin vesimaksua 1,364 €/m³ ja jätevedestä 1,922 €/m³. Hinnat sisältävät arvonlisäveron 24 %. Lisäksi perittiin sako- ja umpikaivolietteen käsittelystä 7,44 €/m³, hinta sisältää arvonlisäveron 24 %.

Vesilaitoksen talous toteutui pääosin ennakoidusti. Viemärlaitoksen talous ennakoitua heikompi.

Vesi- ja viemärlaitoksen toteutuminen, mukaan ulkoiset ja sisäiset tapahtumat:

Palvelualueen tavoitteet ja toteutuma	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Vesilaitos tulot	117.573	115.790	119.560	-3.770
menot	-73.120	-71.820	-73.623	1.803
Viemärlaitos tulot	30.818	32.690	28.888	3.802
menot	-46.792	-45.542	-46.289	747
Vesi- ja viem. kate	28.479	31.118	28.536	2.582
Poistot	-28.196	-33.395	-39.022	5.627
Laskennalliset erät	-2.766		-2.905	2.905
Netto	-2.482	-2.277	-13.390	11.113

5.2 Polttoaineen myynnin tilinpäätöstiedot

Tuloslaskelma

	2018	2017
Liikevaihto	598.495,07	465.967,18
Liiketoiminnan myyntituotot	598.495,07	465.967,18
Toimintakulut		
Palvelujen ostot	-7.123,50	-4.615,91
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-592.388,00	-440.427,11
Rahoitustuotot ja -kulut		
Viivästyskorkotulot		
Viivästyskorkokulut		
Tilikauden tulos	-1.016,43	20.924,16
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-1.016,43	20.924,16

5.3 Kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytettyjen taseyksiköiden vaikutus kunnan tilikauden tuloksen muodostukseen

Tuloslaskelma	2018		2018		2018		2018	
	KUNTA	VESI- JA VIEMÄRIL	HUOLTOASEMA				YHTEENSÄ	
Toimintatuotot								
Myyntituotot	235.477,14		139.334,11		598.495,07		973.306,32	
Maksutuotot	17.264,90		0,00		0,00		17.264,90	
Tuet ja avustukset	63.159,82		0,00		0,00		63.159,82	
Muut toimintatuotot	514.742,66		0,00		0,00		514.742,66	
Toimintatuotot yhteensä	830.644,52		139.334,11		598.495,07		1.568.473,70	
Sisäiset tulot								
Valmistus omaan käyttöön							0,00	
Toimintakulut								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	1.632.741,72		-12.745,85		0,00		-1.645.487,57	
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-430.576,59		-2.116,15		0,00		-432.692,74	
Muut henkilösivukulut	-28.405,11		-234,53		0,00		-28.639,64	
Palvelujen ostot	4.889.860,60		-22.728,55		-7.123,50		-4.919.712,65	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-517.627,65		-71.748,55		-592.388,00		-1.181.763,70	
Sisäiset ostot								
Avustukset	-50.531,36		0,00		0,00		-50.531,36	
Muut toimintakulut	-57.032,83		3,63		0,00		-57.029,20	
Toimintakulut yhteensä	7.606.775,86		-109.569,50		-599.511,50		-8.315.856,86	
TOIMINTAKATE	6.776.131,34		29.764,61		-1.016,43		-6.747.383,16	
Verotulot	2.578.363,55		0,00		0,00		2.578.363,55	
Valtionosuudet	4.196.742,00		0,00		0,00		4.196.742,00	
Rahoitustuotot ja -menot:								
Korkotuotot	653,75		0,00		0,00		653,75	
Muut rahoitustuotot	161.049,98		0,00		0,00		161.049,98	
Korkotulot	-20.267,55		0,00		0,00		-20.267,55	
Muut rahoituskulut	-109.843,68		0,00		0,00		-109.843,68	
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	31.592,50		0,00		0,00		31.592,89	
VUOSIKATE	30.566,71		29.764,61		-1.016,43		59.314,89	
Poistot ja arvonalentumiset								
Suunnitelman muk.poistot	-364.030,81		-39.022,08		0,00		-403.052,89	
Tilikauden tulos	-333.464,10		-9.257,47		-1.016,43		-343.738,00	
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-333.464,10		-9.257,47		-1.016,43		-343.738,00	

6. LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA, SÄILYTYSAJAT JA TOSITELAJIT VUONNA 2018

Kirjanpitokirja	Säilytysaika
Tililuettelot	pysyvästi
Päiväkirja	10 vuotta
Pääkirja	10 vuotta
Talousarvion toteutuminen	10 vuotta
Myyntireskontra	10 vuotta
Ostoreskontra	10 vuotta
Tilinpäätös ja toimintakertomus	pysyvästi
Tase-erittely -irtolehtinä kansiossa	10 vuotta

Tositelajit

001	Muistiot	Paperitositteina ja ProEconomicassa
003	Vyörytykset	- // -
004	Oikaisut tilinavaussaldoihin	- // -
007	Polttoainejakelu	- // -
008	Tiliotetositteet	Tiliotteet paperitositteina ja raportit ProEconomicassa
201	Myyntireskontra, suoritukset	Paperitositteina ja ProEconomicassa
251	Myyntireskontra, viitesuoritukset	- // -
301	Palkat	Palkkatositteet paperisena ja raportit ProEconomicassa
401	Ostoreskontra, suoritukset	Paperitositteina ja ProEconomicassa
403	Ostoreskontra, keskustoimisto	Ostolaskut paperisina ja raportit ProEconomicassa
404	Ostoreskontra, koulutoimisto	- // -
405	Ostoreskontra, tekninen toimisto	- // -
406	Ostoreskontra, vesi- ja viemärilaitos	- // -
601	Jätevesilaskutus	Laskutusraportit paperisina ja laskut ProEconomican myyntireskontrassa
602	Iltapäiväkerholaskutus	- // -
603	Asuinhuoneistojen vuokrat	- // -
604	Yrityshuoneistojen vuokrat	- // -
605	Koulutilojen vuokrat	- // -
606	Ristivuoren majan vuokrat	- // -
607	Aterialaskutus	- // -
609	Kuntatiedotelaskutus	- // -
610	Liikuntahallilaskutus	- // -
611	Liittymismaksut	- // -
620	Sekalaiset laskut	- // -

7. VUODEN 2018 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Merijärvellä ___/___ 2019

Merijärven kunnanhallitus

Esko Nivala

Päivi Saukko

Kari Lahti

Tanja Aunio

Paula Jukkola

Kaarina Majava

Matti Saukko

Kari Jokela

8. TILINPÄÄTÖSMERKINNÄT

Tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Merijärvellä ___/___ **2019**

Risto Hyvönen JHTT